ᲞᲠᲝᲚᲔᲢᲐᲠᲔᲑᲝ ᲧᲕᲔᲚᲐ ᲥᲕᲔᲧᲜᲘᲡᲐ, ᲨᲔᲣᲠᲝᲓᲘᲗ!

ᲙᲝᲛᲔᲥᲜᲘᲡᲢᲘ

1977 ᲝᲗᲮᲨᲐᲑᲐᲗᲘ 17 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ № 191 (16931) ᲤᲐᲡᲘ 2 ᲙᲐᲞ. 1977

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘ ᲒᲐᲛᲝᲓᲘᲡ 1920 ᲬᲚᲘᲡ 3 ᲘᲕᲜᲘᲡᲘᲓᲐᲜ

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ, ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡᲐ ᲓᲐ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲝ

КОМУНИСТИ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

ᲡᲙᲙᲞ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲣᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲘ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲛᲝᲬᲕᲔᲕᲘᲗ 16 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝᲡ ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲨᲘ ᲝᲤᲘᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲣᲚ ᲕᲘᲖᲘᲢᲐᲓ ᲩᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲘᲣ�გᲝᲡᲚᲐᲕᲘᲘᲡ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲪᲘᲣᲚᲘ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ, ᲘᲣ�გᲝᲡᲚᲐᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐ�გᲘ ᲘᲝᲡᲘᲤ ᲑᲠᲝᲖ ᲢᲘᲢᲝ. ᲮᲔᲠᲐᲗᲝᲗ: ᲐᲔᲠᲝᲞᲚᲝᲜᲘᲡ ᲠᲝᲛᲨᲘ ᲨᲔᲮᲕᲔᲓᲠᲘᲡ ᲓᲠᲝ. ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲤᲝᲢᲝᲠᲗᲐᲜᲐᲛᲔᲑᲘᲡ ᲢᲔᲚᲔᲤᲝᲢᲝ.

ᲛᲔᲒᲝᲑᲠᲣᲚ ᲕᲘᲖᲘᲢᲐᲓ

ᲛᲝᲡᲙᲝᲕᲨᲘ ᲩᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲐ ᲘᲣ�გᲝᲡᲚᲐᲕᲘᲘᲡ ᲡᲝᲪᲘᲐᲚᲘᲡᲢᲣᲠᲘ ᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲪᲘᲣᲚᲘ ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲔᲜᲢᲘ, ᲘᲣ�გᲝᲡᲚᲐᲕᲘᲡ ᲙᲝᲛᲣᲜᲘᲡᲢᲗᲐ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲗᲐ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲔᲚᲔᲥᲡᲘ ᲛᲘᲚᲐᲢᲝᲕᲘᲩᲘᲡ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲒᲠᲘᲒᲝᲠᲘ ᲒᲠᲘᲒᲝᲠᲘᲐᲜᲘᲡ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲕᲔᲚᲘᲩᲙᲝ ᲛᲘᲚᲐᲢᲝᲕᲘᲩᲘᲡ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲗᲐ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲗᲐ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲘᲝᲡᲘᲤ ᲑᲠᲝᲖ ᲢᲘᲢᲝ.

ᲛᲘᲡᲗᲐᲜ ᲔᲠᲗᲐᲓ ᲩᲐᲛᲝᲕᲘᲓᲜᲔᲑᲘ ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲐᲛᲓᲔᲒᲘ ᲛᲔᲠᲘᲩᲘ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲐᲛᲓᲔᲒᲘ ᲛᲔᲠᲘᲩᲘ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲐᲛᲮᲐᲜᲐᲗᲐ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲔᲚᲔᲥᲡᲘ ᲛᲘᲚᲐᲢᲝᲕᲘᲩᲘ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲗᲐᲕᲛᲯᲓᲝᲛᲐᲠᲔ ᲕᲔᲚᲘᲩᲙᲝ ᲛᲘᲚᲐᲢᲝᲕᲘᲩᲘᲡ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ ᲬᲕᲠᲔᲑᲘ, ᲘᲣᲗᲝᲠᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲪᲔᲜᲢᲠᲐᲚᲣᲠᲘ

აშხანაგ ი. ბროზ ტიტოს ოქტომბრის რევოლუციის ორდენი გაეცა

(დასასრული)

აღენიშნო, რომ ეს ჯილდო მომაჩნია იუგოსლავ კომუნისტთა რევოლუციური ბრძოლის აღიარებად, რომლებიც იუგოსლავიის მუშათა კლასსა და ხალხებს მიუძღოდნენ და მძიმე და სისხლიანი გზა გამოიარეს რევოლუციის გამარჯვებამდე ჩვენი ხალხების განმათავისუფლებელ ომში, მერე კი დაადგნენ ჩვენი სოციალისტური რევოლუციის განმტკიცებისა-განვითარების გზას მის მომდევნო ეტაპებზე, შეიარაღებული გამარჯვების შემდეგ. ეს მე მომაჩნია აგრეთვე ყველა იმ იუგოსლავის აღიარებად, რომლებიც უშუალოდ მონაწილეობდნენ ოქტომბრის რევოლუციასა და სამოქალაქო ომში და რომელთაგან ბევრმა სიცოცხლეც გასწირა.

ოქტომბრის რევოლუციით ეპოქალური გარდატეხა დაიწყო თანამედროვე ისტორიაში. დიდი ლენინისა და მის მიერ შექმნილი პარტიის ხელმძღვანელობით რუსეთის მუშათა კლასმა მსოფლიო სოციალისტური გარდაქმნის პროცესი გაიარა.

საბჭოთა კავშირის შრომელებმა დიდი სიძნელეებისა და განსაცდელის მიუპყრავად სოციალიზმის მშენებლობის საქმეში უდიდეს შედეგებს მიაღწიეს თავიანთი კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელობით. აღნიშნავენ რა ოქტომბრის რევოლუციის საიუბილეო, მესამოცე წლისთავს, თქვენი ქვეყნის ხალხებს შეუძლიათ იამაყონ ამ შედეგებით.

ოქტომბრის იდეები, ლენინის იდეები მშვიდობის ნიშანსვეტია, შთაგონების წყაროა ყველასთვის, ვინც იბრძვის თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის, ხალხთა სუვერენიტეტისა და თანასწორუფლებიანობისათვის, ადამიანებს, ხალხებს შორის დემოკრატიული ურთიერთობისათვის. ამიტომაა, რომ დიდი ოქტომბერი სამარადისოდ გახდა მთელი პროგრესული კაცობრიობის კუთვნილება.

დიდი ოქტომბრის იდეები ყოველთვის შთაგონებდა იუგოსლავიის კომუნისტებს ახალ რევოლუციურ მისწრაფებებსა და თაოსნობებს. თავის საბრძოლო გზაზე ჩვენი პარტია, ისტორიული პირობების, ჩვენი მუშათა კლასის, ჩვენი ქვეყნის ხალხებისა და ეროვნებების რევოლუციური გამოცდილების შესაბამისად, შემოქმედებითად იყენებდა და იყენებს რევოლუციურ თეორიას და სოციალიზმისათვის ბრძოლის ისტორიულ გამოცდილებას. ვაშენებდით რა სოციალისტურ საზოგადოებრივ ურთიერთობას ჩვენს ქვეყანაში, ჩვენ შეექმენით თანასწორუფლებიანი ხალხებისა და ეროვნებების დამოუკიდებელი სოციალისტური თანამეგობრობა, რომელიც წარმატებით ვითარდება და მოქმედებს სოციალისტური თვითმმართველობისა და მეუმხრობლობის საუფლებოზე. სწორედ ჩვენი სახოგადოების ასეთი განვითარება მიგვაჩნია შრომის განთავისუფლების, ადამიანის განთავისუფლების გზად, რაც სოციალიზმის ისტორიულ აზრს წარმოადგენს.

ახლა, როცა სოციალიზმის იდეებმა უკვე ისტორიული გამარჯვება მოიპოვეს, როცა სოციალიზმი, როგორც მსოფლიო პროცესი და საზოგადოებრივი ძალა, გადამწყვეტ გავლენას ახდენს თანამედროვე სამყაროს განვითარებაზე. ობიექტურად იზრდება შესაძლებლობანი იმისათვისაც, რომ ხორცი შეეასხათ ოქტომბრის რევოლუციის ერთ-ერთ ძირითად იდეას — დავამკვიდროთ მტკიცე მშვიდობა, რომლის საფუძველი იქნება ხალხთა თანასწორუფლებიანობა, თავისუფლება და საზოგადოებრივი პროგრესი ყოველ ქვეყანაში. თანამედროვე პირობებში რევოლუციური პროცესი განსაკუთრებულ მნიშვნელობას პოულობს ხალხთა სულ უფრო გაბედული ბრძოლით დამოუკიდებლობისათვის, თანასწორუფლებიანი საერთაშორისო ურთიერთობისათვის, საერთაშორისო ცხოვრებაში მშვიდობიანი თანაარსებობის კანონად ცნობისათვის. სხვა შენიშვნებს. ამხანაგების ლ. ი. ბრეჟნევისა [illegible] ბროზ ტიტოსადმი [illegible] ორდენის გადაცემის დამსწრე საბჭოთა და იუგოსლავია პარტიელმა და სახელმწიფო მოღვაწეებმა გულითადად მიულოცეს მას საბჭოთა კავშირის მადალი ჯილდო და უსურვეს ჯანრთელობა და შემდგომი წარმატებანი დიდ, ნაყოფიერ მოღვაწეობაში იუგოსლავიის კომუნისტთა „კავშირისა და იუგოსლავიის სახელმწიფოს მეთაურის პოსტზე. (საკ.).

გულითად, ამხანაგურ ვითარებაში

სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭომ 16 აგვისტოს კრემლში სადილი გამართეს იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდენტის, იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის თავმჯდომარის ამხანაგ ი. ბროზ ტიტოს პატივსაცემად.

იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდენტთან ერთად იყვნენ მისი თანმხლები იუგოსლავი პარტიელი და სახელმწიფო მოღვაწეები.

საბჭოთა კავშირის მხრივ იყვნენ ამხანაგები ლ. ი. ბრეჟნევი, ი. ვ. ანდროპოვი, ა. ა. გრომიკო, ა. პ. კირილენკო, ა. ნ. კოსიგინი, თ. დ. კულაკოვი, კ. ტ. მაზუროვი, პ. ნ. დემიჩევი, მ. ს. სოლომენცევი, ი. ვ. კაბანოვი, მ. ვ. ზამიანინი, ი. პ. რიაბოვი, კ. ვ. რუსაკოვი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის მოადგილეები, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პალატების თავმჯდომარეები, მინისტრები და სხვა ოფიციალური პირები.

სადილზე სიტყვა წარმოთქვა სკკპ ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარემ ამხანაგმა ლ. ი. ბრეჟნევმა.

ამხანაგ ლ. ი. ბრეჟნევის სიტყვა

ძვირფასო ამხანაგო ტიტო!

ძვირფასო ამხანაგებო, მეგობრებო!

დღეს ჩვენ ზეიმი გავუმართეთ ჩვენს საპატიო სტუმარს, როგორც ოქტომბრის რევოლუციის ორდენის კავალერს. სკკპ ცენტრალურმა კომიტეტმა და სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმმა ამ ჯილდოთი აღნიშნეს ამხანაგ ტიტოს დიდი დამსახურება ჩვენს საერთო რევოლუციურ საქმეში, მისი წვლილი საბჭოთა კავშირ-იუგოსლავიის თანამშრომლობის განვითარებაში. ჩვენი მოძმე ხალხების მეგობრობის განმტკიცებაში.

მინდა გავიმეორო: საბჭოთა კომუნისტები, საბჭოთა ადამიანები ღრმად და გულწრფელად გცემენ პატივს თქვენ, ამხანაგო ტიტო, ყოველთვის მოხარული არიან ჭეშმარიტ მასპინძლობა გაგიწიონ თქვენ.

ჩვენ მოხარული ვართ აგრეთვე, რომ საშუალება მოგვეცა განვიხილოთ ის სასარგებლო მეგობრული საუბრები, რომლებიც გასული წლის ნოემბერში გაიმართა ჩვენს შორის ბელგრადში და არაერთგზის მანამდე საბჭოთა კავშირსა და იუგოსლავიაში. ყოველი მათგანი საბჭოთა კავშირ-იუგოსლავიის ურთიერთობის მნიშვნელოვანი მოვლენა გახდა.

ჩვენი ქვეყნების თანამშრომლობა უკანასკნელ წლებში აღმავალი ხაზით ვითარდება. მან მტკიცე, გეგმაზომიერი ხასიათი შეიძინა.

ეს მთლიანად ეხება ურთიერთსელსაყრელ კავშირურთიერთობას, რომელიც სამეულის გვაძლევს განვმტკიცოთ ორივე ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკური ბაზა, საბჭოთა კავშირი პირველ ადგილზეა იუგოსლავიის სავაჭრო პარტნიორთა შორის, ხოლო იუგოსლავიის საწარმოთა პროდუქცია სულ უფრო საღდება საბჭოთა კავშირის ინდუსტრიულ და სამომხმარებელო ბაზაზე. ღონისძიება წარმოების სპეციალიზაცია და კოოპერირება. და რაც მთავარია ორივე მხარეს სურს გაღრმავოს ეკონომიკური და სამეცნიერო-ტექნიკური ურთიერთობა. მაშასადამე, ეს კარგი პერსპექტივებია.

მუდმივი კონტაქტები სახელმწიფო ხაზით, თანამშრომლობა საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს შორის, კულტურის ღირებულებათა გაცვლა, მშრომელთა უშუალო ურთიერთობა — ყოველივე ეს საბჭოთა კავშირ-იუგოსლავიის ურთიერთობის ყოველდღიურ პრაქტიკად იქცა.

სრულიად გარკვეულად შეიძლება ითქვას, რომ ჩვენი თანამშრომლობის ხელსაყრელი ბაზა ეფუძნება საბჭოთა კავშირ-იუგოსლავიის ურთიერთობის ამხანაგური კავშირ-ურთიერთობის განმტკიცება საბჭოთა კავშირის კომუნისტურ პარტიასა და იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირს შორის. ჩვენს პარტიებს ხელმძღვანელი მდგომარეობა უკავიათ თავიანთ ქვეყნებში და სწორედ მათი კონტაქტები, მათი ურთიერთმოქმედება არის იმის პირობა, რომ საბჭოთა კავშირ-იუგოსლავიის ურთიერთობა მტკიცდებოდეს და ვითარდებოდეს ჩვენი ხალხების საკეთილდღეოდ, ქვეყნად მშვიდობისა და მეგობრობის საქმის საკეთილდღეოდ.

ჩვენი ურთიერთობის პრაქტიკაში, რა თქმა უნდა, ხანდახან თავს იჩენს ხოლმე ესა თუ ის პრობლემა. მაგრამ ამას არა უშავს, თუ არსებობს მათი გონივრული, ამხანაგური საფუძველზე მოწესრიგების საიმედო მექანიზმი. ეფექრობ, დამეთანხმებით, ამხანაგო ტიტო, რომ ჩვენ შეკიდეთ ერთად გამოგვენახა საბჭოთა კავშირ-იუგოსლავიის ურთიერთობის საკითხებისადმი მიდგომის გზა, რომელიც საშუალებას გვაძლევს უზრუნველყოთ მისი მყარი განვითარება. საქმე ეხება ურთიერთგაგებისა და ნდობისადმი გულწრფელ, კეთილსინდისიერ მისწრაფებას, ერთმანეთის გამოცდილებას პატივისცემას, დამოუკიდებლობისა და თანასწორუფლებიანობის პრინციპების განუხრელ დაცვას.

ამასთან დაკავშირებით მინდა ვთქვა, რომ ნორმები, რომლებზეც მე ახლა ვილაპარაკე, სავსებით თავსდება ერთ ყოვლისმომცველ ფორმულაში, რომელიც გულისხმობს თითოეული რევოლუციური რაზმის დამოუკიდებლობის შეხამებას მათს სოლიდარობასა და თანამშრომლობასთან საერთო მიზნების მიღწევისათვის. ჩვენ ამით ვხელმძღვანელობთ ყველა მომავე პარტიასა და სოციალისტურ ქვეყანასთან ურთიერთობაში. ცხადია, პრინციპული მნიშვნელობა აქვს მზადყოფნას პატივი ეცეთ ამ ფორმულის ორივე ნაწილს, რომელიც, როგორც ჩვენ გვესახება, მთლიანად შეესაბამება მარქსის, ენგელსისა და ლენინის დიდი ინტერნაციონალური მოძღვრების სულისკვეთებას — ყოველი მოძმე პარტიისა და მთელი კომუნისტური, განმათავისუფლებელი მოძრაობის ინტერესებს.

პატივცემულო მეგობრებო! საბჭოთა კავშირ-იუგოსლავიის მოძავალი მოლაპარაკება საშუალებას მოგვცემს ფართოდ და ნაყოფიერად განვიხილოთ როგორც ორმხრივი ურთიერთობა, ისე აქტუალური საერთაშორისო საკითხები. ჩვენი აზრთა გაზიარება, როგორც იტყვიან, „სუფთა ფურცლიდან“ როდი იწყება. უკვე ორაერთგზის დადასტურებულია, რომ სსრ კავშირისა და იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პოზიციები ერთმანეთს ემთხვევა ისეთ პრობლემებში, როგორიცაა ევროპის უშიშროება, ახლო აღმოსავლეთის საკითხის მოწესრიგება, სამხრეთ აფრიკაში რასიზმთან ხალხთა ბრძოლა და მთელი რიგი სხვა პრობლემები. ჩვენ არ გვქონია უთანხმოება მსოფლიო ვითარების ზოგად შეფასებაშიც.

უკანასკნელ ხანს ბევრს ლაპარაკობენ და წერენ იმაზე, რომ მსოფლიომი მდგომარეობა გართულდა. ეს ასეა. ხომ ფაქტია, რომ შენელდა გამალებული შეიარაღების შეზღუდვის საკითხებზე უმნიშვნელოკანეს მოლაპარაკებათა ტემპი, ფაქტია, რომ გარკვეულმა იმპერიალისტურმა წრეებმა სოციალისტური ქვეყნების წინააღმდეგ გაიჩაღეს მტრული პროპაგანდისტული კამპანია, რომელიც, არსებითად, გამსჭვალულია „ცივი ომის“ სულისკვეთებით და სულაც არ უწყობს ხელს საერთაშორისო ურთიერთობის მონაწილეთა ნდობის გაძლიერებას, საერთაშორისო კლიმატის გაჯანსაღებას.

საქმე, რა თქმა უნდა, პროპაგანდა როდია, ამისი არ გვეშინია, რადგან დარწმუნებული ვართ ჩვენი იდეების სიმართლეში. საქმე ის არის, რომ მტრულ კამპანიას გამალებული შეიარაღების დაჩქარების ახალი ეტაპის შესაწინააღმეგად იყენებენ. ასეთი კავშირი განსაკუთრებით ცუდად გახდა მას შემდეგ, რაც ამერიკის შეერთებულ შტატებში მიიღეს გადაწყვეტილება ფრთიანი რაკეტების წარმოების დაწყებისა და ნეიტრონული ბომბებისათვის სახსრების გამოყოფის შესახებ.

ამ გადაწყვეტილებამ მთელი მსოფლიოს, მათ შორის ამერიკის შეერთებული შტატების მოკავშირე ქვეყნების საზოგადოებრიობის შეშფოთება გამოიწვია, ასეთი შეშფოთების სერიოზული საფუძველი კი არის. მაგრამ აქ მარტო წუწუნი არ ყმარა. თუ ქაცობრიობას არ სურს, რომ ომის საშიშროება გაიზარდოს, თნდა იმოქმედოდეს ბრძოლა ბრძოლა ეფექტიანმა ენერგიულად. დაუყოვნებლივ.

ვხედავთ რა უარყოფით მომენტებს საერთაშორისო მოვლენების განვითარებაში. სრულიადაც არ გვგონია. თითქოს მხოლოდ ისინი განსაზღვრავენ მსოფლიო ვითარებას. პარალელურად ხომ წარმმატებით და მრავალმხრივ ვითარდება მშვიდობიანი თანამშრომლობა სხვადასხვა სოციალური სისტემის ათობით სახელმწიფოს შორის. ამასთან ეს სწორედ იმ საფუძვლებზე მიმდინარეობს, რომლებიც კოლექტიურად ჩაიყარა ჰელსინკის სრულიად ევროპის თათბირზე. შეიძლება აქ სასენსაციო არაფერი იყოს, მაგრამ საქმე ეკეთდება. და შეიძლება იქნებოდა ჯერჯერობით არ შეგვეფასებინა ეს პროცესი. შეიძლება ითქვა, რომ ასეთ ტენდენციას ასახავს ჰელსინკის თათბირის მონაწილე სახელმწიფოების წარმომადგენელთა ბელგრადის შეხვედრის პირველი ეტაპის შედეგებიც.

ჩვენი საგარეო პოლიტიკა საყოველთაოდ არის ცნობილი. ეს არის მშვიდობისა და საერთაშორისო თანამშრომლობის პოლიტიკა. მასზე სავსებით გარკვევით თქვა თავისი სიტყვა ჩვენი პარტიის XXV კრებამ. მასზე ბევრჯერ გვითქვამს სხვადასხვა ფორმისა და კრებაზე მეც და ჩემს ამხანაგებს, პოლიტბიუროს წევრებს. ახლა მინდა ერთ გარემოებას გავუსვა ხაზი: როცა კი საუბარ კარგ ინიციატივას გამოიჩენენ, ჩვენ მუდამ მზადა ვართ გამოვეხმაუროთ.

ჩვენ ყველანი კარგად ვიცნობთ ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტის კარტერის „უკანასკნელ გამოსვლებს. იგი, ეფრძოდ, ამბობს, რომ სასურველია განვითარდეს . საბჭოთა კავშირ-ამერიკის ურთიერთობა საყოველთაო მშვიდობის განმტკიცების ინტერესებისათვის. ამერიკის ადმინისტრაციის წინანდელი ნაბიჯების ფონზე ეს განცხადებანი პოზიტიურად ეფერს. კეთილი და პატიოსანი! თუ სურთ ისინი პრაქტიკულ საქმეებად აქციონ, მაშინ ჩვენც ნებისიერ გამოვიძებნით ურთიერთმისაღებ გადაწყვეტილებებს.

ახლა მსოფლიოს ბედი სულ უფრო მეტად არის დამოკიდებული იმ შესაძლებლობაზე, რომ ქვეყნად შეიქმნას ჯანსაღი საერთაშორისო კლიმატი, აგრესიისა და „ცივი ომის“ ქადაგების პოლიტიკის ყველა ფორმის დაგმობის ატმოსფერო, ისევე როგორც ხალხთა უშიშროებისა და მშვიდობიანი თანამშრომლობის განმტკიცების ღონისძიებათა მტკიცე მხარდაჭერის ატმოსფერო. და აქაც, რა თქმა უნდა, განსაკუთრებით დიდია რევოლუციური და პროგრესული მოძრაობების, მათი ერთობლივი გამოსვლების როლი. ამიტომ საჭიროა გაძლიერდეს სოციალისტური ქვეყნების ურთიერთმოქმედება და მიუხრობლობის მოძრაობა, რომლის ანტიიმპერიალისტურ და მშვიდობისმოყვარულ მიზნებს ვიზიარებთ და მხარს ვუჭერთ. ეფექრობ, ამ თვალსაზრისით ჩვენს ორ ქვეყანას ბევრის გაკეთება შეუძლია.

პატივცემულო ამხანაგო ტიტო! თქვენ ჩვენს ქვეყანაში ჩამობრძანდით მისთვის ღირსშესანიშნავ დროს. თქვენ ჩვენი სტუმრობა ხანგრძლივი არ იქნება, იმედი მაქვს, რომ იარეს ეს ენთუ ზიარმა, რომლითაც ჩვენი ხალხი ემზადება დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის მე-60 წლისთავის შეხვედრისთვის. იგრძნობთ ამ პოლიტიკურ აღმავლობას, რომელიც თან სდევს სსრ კავშირის ახალი კონსტიტუციის — საბჭოთა საერთოსახალხო სახელმწიფოს ძირითადი კანონის, განვითარებული სოციალისტური საზოგადოების ცხოვრების კანონის საყოველთაო-სახალხო განხილვას.

თქვენთვის, იმ ბრძოლის წლების მრმსწრისათვის, როცა რევოლუციის ქარცეცხლში იბადებოდა საბჭოთა ხელისუფლება, ჩვენი ადამიანების გრძნობები და ფიქრები განსაკუთრებით ახლობელი და ასაგები უნდა იყოს.

გისურვებთ ჯანმრთელობასა და წარმატებებს თქვენს პასუხსაგებ მოღვაწეობაში სოციალისტური იუგოსლავიის, ჩვენი ხალხების მეგობრობის საკეთილდღეოდ!

გადღეგრძელებთ თქვენ, ამხანაგო ტიტო. გადღეგრძელეს ყველა ამ დამსწრე ამხანაგს!

* * *

ხაპასუხო სიტყვა წარმოთქვა იუგოსლავიის სოციალისტური ფედერაციული რესპუბლიკის პრეზიდენტმა, იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის თავმჯდომარემ ამხანაგმა ი. ბროზ ტიტომ.

ამხანაგ ი. ბროზ ტიტოს სიტყვა

პატივცემულო ამხანაგო ბრეჟნევ!

ამხანაგებო!

ნება მიბოძოთ, უწინარეს ყოვლისა, გულთბილი მადლობა მოგახსენოთ თქვენ, ამხანაგო ბრეჟნევ, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს, სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს, საბჭოთა კავშირისა და განსაკუთრებით ქალაქ მოსკოვის ყველა მოქალაქეს გულითადი შეხვედრისათვის, სტუმართმოყვარეობისა და მეგობრული ყურადღებისათვის, რომელსაც მე და ჩემს თანამშრომლებს ვეღეწვით.

მე ამჯერადაც დიდი კმაყოფილებით მიიღე მოწვევა ჩამოსულიყავი თქვენს ლამაზ და დიად ქვეყანაში. ეს შესაძლებლობას გვაძლევს კვლავ ყოველმხრივ გავუზიაროთ ერთმანეთს აზრი ჩვენთვის საინტერესო ყველა საკითხზე და უფრო ახლოს გაეცნოთ დიდ წარმატებებს თქვენი საზოგადოებისა და ხალხების ცხოვრების კანონის საყოველთაო-სახალხო განხილვის, ეს ასევე, რომ ეს ენთუ ზიარ ეროვნული ინიციატივა, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევ

ამხანაგ ი. ბროზ ტიტოს სიტყვა

ბატიგცემულო ამხანაგო ბრეჟნევ!

ამხანაგებო!

ნება მიბოძოთ, ულინარეს ყოვლისა, გულთბილი მადლობა მოგახსენოთ თქვენ, ამხანაგო ბრეჟნევ, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს, სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს, საბჭოთა კავშირისა და განსაკუთრებით ქალაქ მოსკოვის ყველა მოქალაქეს გულითადი შეხვედრისათვის, სტუმართმოყვარეობისა და მეგობრული ყურადღებისათვის, რომელსაც მე და ჩემს თანამშრომლებს ვეღეწვით.

მე ამჯერადაც დიდი კმაყოფილებით მიიღე მოწვევა ჩამოსულიყავი თქვენს ლამაზ და დიად ქვეყანაში. ეს შესაძლებლობას გვაძლევს კვლავ ყოველმხრივ გავუზიაროთ ერთმანეთს აზრი ჩვენთვის საინტერესო ყველა საკითხზე და უფრო ახლოს გაეცნოთ

ამხანაგ ი. ბროზ ტიტოს სიტყვა

ბატიგცემულო ამხანაგო ბრეჟნევ!

ამხანაგებო!

ნება მიბოძოთ, ულინარეს ყოვლისა, გულთბილი მადლობა მოგახსენოთ თქვენ, ამხანაგო ბრეჟნევ, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმს, სკკპ ცენტრალურ კომიტეტს, საბჭოთა კავშირისა და განსაკუთრებით ქალაქ მოსკოვის ყველა მოქალაქეს გულითადი შეხვედრისათვის, სტუმართმოყვარეობისა და მეგობრული ყურადღებისათვის, რომელსაც მე და ჩემს თანამშრომლებს ვეღეწვით.

ეს ასევე, ეს ასევე, ეს ასევ

— საქდესი —

მსოფლიოს ამბები

ადამიანის უფლებათა დასაცავად

ჟენევა, 16 აგვისტო. (საქდესი). ჟენევის ერთა სასახლეში გაიხსნა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ადამიანის უფლებათა კომისიის ეროვნულ უმცირესობათა დისკრიმინაციის თავიდან აცილების და დაცვის ქვეკომისიის ოცდამეათე სესია.

სესია განიხილავს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ამ რეზოლუციებისა და გადაწყვეტილებების სრული და საყოველთაო განხორციელების უზრუნველყოფის კონკრეტულ ღონისძიებებს, რომლებიც მიზნად ისახავენ რასიზმის, რასობრივი დისკრიმინაციისა და აპარტეიდის ამოძირკვას, მთელი რიგი სხვა საკითხების გადაწყვეტას.

თათბირი თეთრ სახლში

ვაშინგტონი, 15 აგვისტო. (საქდესი). ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტმა ჯ. კარტერმა თეთრ სახლში თათბირი გამართა სახელმწიფო მდივან ს. ვენსთან და პრეზიდენტის თანაშემწესთან ეროვნული უშიშროების საკითხებში ზ. ბჟეზინსკითან. ს. ვენსმა თათბირზე ინფორმაცია გააკეთა ახლო აღმოსავლეთში თავისი მოგზაურობის შესახებ.

თათბირის შემდეგ გამოქვეყნებულ თეთრი სახლის განცხადებაში ნათქვამია, რომ „არაბებსა და ისრაელებს შორის კვლავ არის პრინციპული უთანხმოებანი მოლაპარაკების პროცესში პალესტინელთა ინტერესების წარმომადგენლობის საკითხესთან ბრძოლის გამო, უსაფრთხო და აღიარებული საზღვრების დადგენასთან და პალესტინის პრობლემის მოწესრიგების ხასიათთან დაკავშირებით“.

განცხადებაში ნათქვამია, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებს განზრახული აქვს კვლავ „მჭიდრო კონტაქტი“ იქონიოს საბჭოთა კავშირთან როგორც ენევის კონფერენციის თანათავმჯდომარესთან.

ამერიკის პრესა ერთსულოვნად აღნიშნავს, რომ ს. ვენსის მოგზაურობამ ახლო აღმოსავლეთში ვერ გაამართლა იმედები, რომლებსაც მასზე ამყარებდნენ, და ხელი ვერ შეუწყო პროგრესს ამ რაიონში მშვიდობიანი პოლიტიკური მოწესრიგების ძიებაში. „ვაშინგტონ პოსტის“ აზრით, პრეზიდენტის პირადი ჩარევისა და ამ რაიონში ს. ვენსის ორი მოგზაურობის მიუხედავად, საქმეს არ უჩანს საიმედო პირი, რომ აღმინისტრაციას უნარი შეესწავლა რაიმე პრაგრესს მიაღწიოს ახლო აღმოსავლეთის პრობლემის მოწესრიგების საქმეში.

პრესა ს. ვენსის მისიის უნაყოფობას უწინარეს ყოვლისა ხსნის ვაშინგტონის „ჩარა“ პროგადოების შემდგომ სოციალისტურ განვითარებაში.

ოუგოსლავიის ხალხებმა დიდნაწილ ვიან შედეგებს მიაღწიეს სოციალიზმის მშენებლობაში. ჩვენ ძლიერ განვმტკიცეთ სახოგადოების მატერიალური ბაზა და ჩვენი სახოგადოებრივ-ეკონომიკური და პოლიტიკური სისტემა სოციალისტური თვითმმართველობის საფუძველზე. ჩვენი სახოგადოება ფრიად დინამიკურად ვითარდება, დღენიადაგ უმჯობესდება ჩვენი მშრომელების კეთილდღეობა. ახლა ჩვენს ქვეყანაში იუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის მეთერთმეტე ყრილობის გაეხვევეტილი პოლიტიკური სამზადისი გაჩაღდა. ჩვენი სახოგადოების მთელი სუბიექტური სოციალისტური ძალების აქტიურობის შემდგომი აღმავლობის ეკვლობაზე კიდევ უფრო ეაძლიერდება ოუგოსლავიის კომუნისტთა კავშირის ქმედუნარიანობა. ჩვენი სახოგადოების მამოძრავებელი და წარმმართველი ძალა— კომუნისტთა კავშირი ნიადაგ უზრუნველყოფს სოო უფრო ფართო პირობებს მშრომელთა შემოქმედებითი ონერის სრული ბეჭედვა ჩვენ ეროვნულ ეკონომიკაში. ეს ეროვნული ეკონომიკა ეროვნული ეკონომიკა ეროვნული ეკონომიკა

სოფელი ინდუსტრიულ საფუძველზე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მეგობრებო! გაეცანით სოფლის მეურნეობაში მოწინავე მეთოდის დანერგვის სიკეთეს

2. მოლდავეთა გამოცდილება

მოლდავეთის მაგალითი... ადასტურებს, რომ წარმოების სპეციალიზაცია და კონცენტრაცია სამეურნეოთაშორისო კოოპერაციისა და აგრარულ-სამრეწველო ინტეგრაციის საფუძველზე სოფლად ინდუსტრიული მეთოდების ფართო დანერგვის, სასოფლო-სამეურნეო წარმოების ეფექტიანობის მკვეთრი გაზრდის საიმედო გზაა.

ლ. ბრეჟნევი.

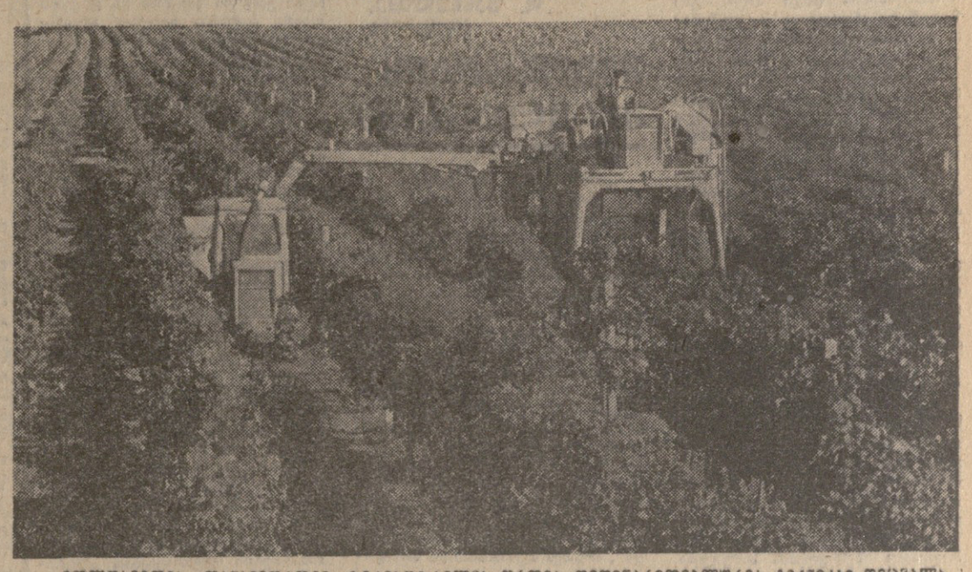

მოლდავეთის თანამედროვე ზვრებში ხელის ზრომა დიდმწარმოებლურმა ტექნიკამ შეცვალა.

ამ რამდენიმე წლის წინათ მოლდავეთში გააშენეს ჩვენს ქვეყანაში უდიდესი ბაღი, რომელსაც „ილიჩის ხსოვნა“ უწოდეს. იგი ტრადიციული მეთოდებით კი არა, ახალი პალმეტური სისტემით შექმნეს, რომლის დროსაც იყენებენ განსაკუთრებული ჯიშის ნერგებს. ეს ჯიშები მცირე სიმაღლით გამოირჩევა, მსხნოიაროობას 6-8 წლის კი არა, უკვე 3-4 წლის შემდეგ იწყებს. პალმეტური ჯიშები მკვეთრად ზრდიან ნარგაკეების სიმჭიდროვეს და აადვილებენ ბევრი სამუშაოს მექანიზაციას. ამის წყალობით ბაღის მოსავლიანობა სულ ცოტა ხუთჯერ მაინც იზრდება ჩვეულებრივთან შედარებით. წარმოების რენტაბელობა კი 300 პროცენტამდე მატულობს.

1980 წელს, როცა ბაღის ფართობი 6.000 ჰექტარს, სიმძლავრე კი საპროექტოს მიაღწევს, აქ მოკრეფენ 200 ათას ტონა ხილს, ე. ი. იმდენს, რამდენსაც ახლა ერთად იძლევიან საქართველო, სომხეთი და აზერბაიჯანი. პროდუქციის რეალიზაცია (ახლანდელი ფასებით) ყოველწლიურად 45 მილიონ მანეთ ღირდა მოგებას უზრუნველყოფს. მოსავლის შესანახად და გადასამუშავებლად აქ შენდება სახეირისებელი, საკალიბრებელი და საფუთავი ფაბრიკა, სატარე კომბინატი, 80 ათასი ტონის ტევადობის მაცივარი. საწარმოს ექნება ავტონომიური თავისი ავტორეფრიჟერატორების პარკი, რომელიც 200 მანქანა შეავ, თავისი რკინიგზის შტო საღგურამდე, ხარმონტო სახელოსნოები და ა. შ.

ამრიგად, „ილიჩის ხსოვნის“ ბაღი — ეს არის დამთავრებული ციკლის მქონე ინდუსტრიული ტიპის საწარმო. მის შექმნას 130 მილიონი მანეთი დასჭირდება. უზარმაზარი თანხის მიუხედავად, ყველა დანახარჯი სწრაფად ანაზღაურდება — ამის გარანტიას იძლევა ტექნოლოგია. 1974 წელს, როცა მწყობრში ჩადგა პირველი ნაკვეთები და სულ 3.622 ტონა ხილი მოკრიფეს, ნავაჭრმა მილიონ მანეთს გადააჭარბა. მომდევნო წელს, მიუხედავად იმისა, რომ ხელსაყრელი ამინდები არ იყო, ხილის მოსავალი გორკეცდა. უნდა ითქვას, რომ ინდუსტრიული ტიპის ბაღისათვის ხაშინ არ არის ამინდის ჭირვეულობანი. „ილიჩის ხსოვნის“ ბაღი აღჭურვილია მძლავრი სატუმბი სადგურებით, რომლებიც წყალს აწვდიან ბაღების წყალდასახარჯ პუნქტებს.

ისდა უნდა დავძინოთ, რომ ეს გიგანტური ბაღი ერთი რაიონის — სლობოძიის რაიონის ფარგლებში იქმნება და საკოლმეურნეობათშორისოა. მოლდავეთის სხვა რაიონებშიც აშენებენ ბაღებს ინდუსტრიულ საფუძველზე. დაახლოებით 1990 წლისათვის რესპუბლიკის მებაღეობა მთლიანად გადავა ინდუსტრიულ საფუძველზე. ათასობით პატარ-პატარა ბაღის ნაცვლად შეიქმნება ნარგაკების სამრეწველო მასივების მქონე 22 გაერთიანება. ბაღის ფართობები 131 ათასიდან 80 ათას ჰექტარამდე შემცირდება, ხილის მთლიანი მოსავალი კი ერთისამად და მეტად გაიზრდება! აი ინდუსტრიალიზაციის მთავარი ეფექტი.

მოლდავეთში სოფლის მეურნეობის ინდუსტრიალიზაცია მარტო მებაღეობას რიდი შეეხება. იგი აქტიურად ვითარდება მემცენარეობაში. განსაკუთრებით სწრაფად — მეცხოველეობაში. მეცხოველეობაში მომხდარი ცვლილებების შედეგად, რომლებიც კონცენტრაციისა და სპეციალიზაციის მიმართულებით მოხდა ხორცის, რძისა და კვერცხის წარმოების სამეურნეობათშორისო კოოპერაციის ბაზაზე, რესპუბლიკის საზოგადოებრივ სექტორში 1975 წელს 1965 წელთან შედარებით ამ პროდუქტების წარმოება შესაბამისად 1,9, 1,6 და 5-ჯერ გაიზარდა, პირუტყვისა და ფრინველის სულადობა კი პირობითი ალიკვეთით და საკვებია დანახარჯები მხოლოდ 30-42 პროცენტით გადიდდა. მეცხოველეობა ზარალიანი დარგიდან მომგებიანი გახდა.

თუ 1965 წლამდე ღორის ხორცის წარმოებას რესპუბლიკის ყველა კოლმეურნეობაში მასდევდნენ, ახლა სასაქონლო ღორის ხორცის 92 პროცენტს სამრეწველო სამეურნეოთაშორისო კომპლექსები იძლევიან. მეღორეობის შემდგომი განვითარება მოხდება მხოლოდ ინდუსტრიულ საფუძველზე, კომპლექსებში, სადაც 54 ათასამდე სული ეყოლებათ.

რესპუბლიკაში ძროხის ჯოგის განახლებისა და გაზრდისათვის საჭირო დეკეულების 80 პროცენტს სპეციალიზებულ სამეურნეოთაშორისო კომპლექსებში ზრდიან. გაძლიერებული ტემპით წარმოებს სარძეო წარმოების კონცენტრაცია. მას თავს უყრიან ტერიტორიულ კომპლექსებში, სადაც ორი, ოთხი, ექვსი ათასი მეწველი ძროხა მყავთ. სულ 1993 წლამდე პერსპექტიული გეგმით გათვალისწინებულია რესპუბლიკაში 115 სარძეო კომპლექსი შექმნან 760 პატარა საკოლმეურნეო ფერმის ნაცვლად, უკვე მეათე ხუთწლედის დამლევისათვის საკოლმეურნეო სექტორში რძის წარმოება 35 პროცენტით გაიზრდება, დეკეულების გამოზრდის კონცენტრაციისა და მონოსაკვების წარმოების შედეგად სარძეო მეცხოველეობა უკვე მერვე წელია მომგებიანი გახდა, წინათ კი ზარალიანი იყო.

ინდუსტრიულ საფუძველზე სოფლის მეურნეობის გადაყვანა შესაძლებელი გახდა სამეურნეოთაშორისო კოოპერაციის ფართო განვითარებას მეშვეობით. მოლდავეთში საწარმოო კოოპერაცია მოიცავს საკოლმეურნეო სექტორის ყველა დარგს და საბჭოთა მეურნეობების დარგების ნაწილს. ამჟამად რესპუბლიკაში 256 სამეურნეოთაშორისო საწარმო მოქმედებს. სამეურნეოთაშორისო საწარმოები, კომპლექსები და გაერთიანებანი რაიონების ფარგლებში ან ზონალური მასშტაბით საფინანსო, მატერიალური, შრომითი და სხვა რესურსების კონცენტრაციის გზით იქმნება.

ახლა მოლდავეთში ხორციელდება გრძელვადიანი პროგრამა, **რომელიც 15 წლისათვის არის გათვალისწინებული.** ამ პროგრამის თანახმად სოფლის მეურნეობის ყველა დარგში ფართოდ განხორციელდება სპეციალიზაცია და კონცენტრაცია, მათ ინდუსტრიულ საფუძველზე გადაყვანენ. სასოფლო-სამეურნეო წარმოების სპეციალიზაციისა და კონცენტრაციის დასახულ ღონისძიებათა რეალიზაციის შედეგად მისი ეფექტიანობის დონე რამდენჯერმე ამაღლდება.

ბრიჩანის რაიონი, რომლის გაპოდილების შესახებაც გვესაუბრებიან მისი ხელმძღვანელები, დღეს ბიეიერია მოლდავეთისათვის. ასეთივე სქემით ხორციელდება რესპუბლიკის ყველა რაიონში მეცხოველეობის, მებაღეობის, ვეგეტაციოებისა და სოფლის მეურნეობის სხვა დარგების გადაყვანა სამრეწველო საფუძველზე.

მაგისტრალური მიმართულება

ბრიჩანის რაიონში მეურნეობათა საწარმოო კოოპერირება კაპიტალურ მშენებლობაში დაიწყო. ამ დარგში კოოპერაციული ურთიერთობის სრულყოფამ იმის პირობები შექმნა, რომ საწარმოო დაქვემდებარებაში გადაგვეცა კოლმეურნეობათა სამშენებლო ბრიგადები. იმ სამუშაოთა მოცულობასთან ერთად, რომლებიც წინათ სამეურნეო წესით სრულდებოდა, **1974 წელს რაიონული საკოლმეურნეოთაშორისო სამშენებლო სამმართველო საკოლმეურნეო სამშენებლო გაერთიანებად გარდაიქმნა.**

ახლა ამ გაერთიანების ხელთაა მძლავრი მანქანები, მექანიზმები და მიწასათხრელი ტექნიკა. მისმა ძირითადმა ფონდებმა 1976 წელს 1,5 მილიონ მანეთს მიაღწია. გაერთიანების შემადგენლობაში არის საბოლეტო-საექსპერტო ჯგუფი, რომელიც დოკუმენტაციით უზრუნველყოფს ყველა საგეგმო ობიექტს, დამამარე წარმოებანი, რომლებიც ადგილობრივ საშენ მასალებს უშვებენ. აქ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების მქონე 40 სპეციალისტი შრომობს. მშენებლობებზე მომუშავე 1000 სასოფლო მშენებელს მომიჯნავე პროფესიები აქვს.

სამრეწველო საფუძველზე მშენებლობის გადაყვანამ მეცხოველეობაში წარმოების შემდგომი კონცენტრაციის საშუალება მოგვცა. მეცხრე ხუთწლედის წლებში რაიონში აშენდა დიდად მექანიზებული სამეურნეოთაშორისო კომპლექსები, სადაც იღებენ ღორსა და საქონლის ხორცს, ზრდიან საკიმე დეკეულებს. ოგო აგრეთვე საკვების დასამზადებელი საწარმოები.

რაიონში აშენებული ერთ-ერთი პირველი სამეურნეოთაშორისო კომპლექსი იყო ერთდროულად 10 ათასი სულის გასასუქებელი მეღორეობის კომპლექსი. მისი ღირებულება 2 წელიწადში ანაზღაურდა. მისი მეშვეობით ეს დარგი რენტაბელური გახდა. აქედან ყოველწლიურად ორ-ნახევარი ბრუნვის შედეგად სახელმწიფო 26 ათას ღორს იღებს, 1976 წელს მათმა საშუალო სადღეღამისო წონამატებამ შეადგინა 516 გრამი, ცენტნერი პროდუქციის წარმოებაზე შრომის დანახარჯი — 3,7 კაცსაათი. შრომის ორგანიზაციის რგოლური სისტემა ერთ ოპერატორს საშუალებას აძლევს 200-ზე მეტ სულს მოემსახუროს.

1976 წელს რაიონში მწყობრში ჩადგა ნოეო-კარაკუშანის დახშული ციკლით ღორის ხორცის საწარმოებელი სამრეწველო კომპლექსი. სადაც წელიწადში 54 ათას ღორს ასუქებენ. სარეპროდუქტორო საამქროს ამოქმედებამ შესაძლებლობა მისცა მოეხდინათ ძირითადი სადედე სულადობის კონცენტრაცია. მიღოთ და გამოეზარდათ ჯანსაღი მონაგები. კომპლექსის მშენებლობის დამთავრების შემდეგ რაიონი უკვე წელს 1,5-ჯერ გაზრდის ღორის ხორცის წარმოებას ბაღალი ეფექტიანობის პირობებში. ამასთან 24-ე კოლმეურნეობა თავისუფლდება მისი წარმოებისაგან.

წლეთიწლობით ზრდის საქონლის ხორცის წარმოების ტემპს ლიპკანის სამეურნეოთაშორისო სასუქებელი საწარმო. იგი მეცხრე ხუთწლედის დამდეგს აშენდა 3 ათასი სულისათვის, შემდეგ კიდევ 3 ათასი სულით გაფართოვდა. ამან ერთი კვირის ასაკიდან ხბორების გამოზრდისა და სუქების კონცენტრაციის შესაძლებლობა შექმნა. პროცესების ავტომატიზაციამ შეცვალა მეცხოველეთა შრომის ხასიათი. დღეს ოპერატორის შრომა მრეწველობაში დასაქმებული მუშის შრომისაგან მხოლოდ ფორმით განსხვავდება, ამიტომ გასაკვირი არ არის, რომ კომპლექსის 14 მუშაკი 6 ათას სულს უვლის, ე. ი. თითოზე 400 სულზე მეტი მოდის.

ბრიჩანის რაიონში დაჩქარებული ტემპით მიმდინარეობს სარძეო მეცხოველეობის კოოპერირების პროცესი. აქ მოქმედებს მიხაილიანის დეკეულების გამოსაზრდელი სამეურნეოთაშორისო კომპლექსი. 2.5 წლის მუშაობის მანძილზე გამოზარდეს და კოლმეურნეობათა სარძეო ფერმებს გაუგზავნეს 3200 დეკეული. ყოველწლიურად ძირითად ჯოგში 30-35 უმობელი გადაჰყავთ ყოველ 100 ძროხაზე, რომლებიც წლის დამდეგისათვის ჰყავთ. უმობელის თვითღირებულება 600 მანეთს არ აღემატება, ერთნაყოლი ფურის პროდუქტიულობა კი დღეში 15-17 კილოგრამია.

რაიონში მიმდინარეობს ძველი სარძეო ფერმების რეკონსტრუქცია, 1200-1500 სულამდე ფართოვდება არსებული კომპლექსები. უახლოეს წლებში აშენდება 10 ათასი ძროხის საერთო სიმძლავრის ოთხი კომპლექსი, რაც მთლიანად გათავისუფლებს კოლმეურნეობებს რძის წარმოებისაგან. ამასთან მისი მოცულობა მეათე ხუთწლედის წლებში 1.6-1,7-ჯერ გაიზრდება, 100 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულზე მისი მიღება 800 ცენტნერს მიაღწევს, ერთი მეწველი ძროხის წველადობა წელიწადში 4000 კილოგრამამდე გადიდდება, რაიონში ძროხების სიმჭიდროვე 100 ჰექტარ სავარგულზე 25-30 სულს მიაღწევს.

ჯოგის გამიზნულმა გამრავლებამ, სანაშენო მუშაობის გაუმჯობესებამ, შრომის ორგანიზაციის საამქრო სისტემის დანერგვამ და სხვა ღონისძიებებმა რაიონს საშუალება მისცეს ხუთწლეულში 2-ჯერ გაეზარდა რძის წარმოება, 1976 წელს მისი დონე 100 ჰექტარ სასოფლო-სამეურნეო სავარგულზე 662 ცენტნერამდე აეყვანა, ყოველ ძროხაზე საშუალოდ 3582 კილოგრამი რძე მოეწველა და ყოველ ამ ფურზე 98 ხბო მეღორეო.

სამეურნეოთაშორისო კოოპერაციის პროცესი შეეხო ისეთ დარგებსაც, როგორიცაა მეფრინველეობა, მეცხვარეობა და მეფუტკრეობა.

მაგალითად, როცა რეკონსტრუირდება საკოლმეურნეო ნაგებობანი, სადაც წინათ ხბორები ჰყავდათ, პირობებს უქმნიან რაიონის მთელი ფრინველის სულადობის კონცენტრაციას ისე, რომ უკვე 1978 წლიდან წელიწადში 800-100 ტონა ხორცი აწარმოონ.

ყოფილი მეღორეობის ფერმების სადგომებში თაკს ფაფრიან შაშაქებს, იყენებენ მათი მოგლის ახალ ხერხს — ბაგურს, რაც ხელს შეუწყობს ამ დარგის ინტენსიფიკაციას.

გათვალისწინებულია სკვნს თავი მოუყარონ ერთ ადგილს — ბაღში, რომელიც ასევე მეურნეობათა სახსრების კოოპერირების პრინციპით შენდება. იგი 3,5 ათას ჰექტარს დაიკავებს.

ამრიგად, **რაიონში მეცხოველეობის დარგების სპეციალიზაციისა და კონცენტრაციის გაღრმავების პროცესი 1980 წელს დამთავრდება.**

მეცხოველეობის პროდუქციის წარმოების ტემპის დაჩქარებაში წარმატების განმსაზღვრელი ფაქტორია **საკვები ბაზის განმტკიცება.** სრულფასოვანი საკვებით კომპლექსების სულადობის სრული უზრუნველყოფის პრობლემის გადასაჭრელად რაიონში შეექმნა სპეციალიზებული გაერთიანება, რომელსაც უწყვეტი ტექნოლოგიური პროცესით მოჰყავს და ამუშავებს საკვებს, ამზადებს გრანულებსა და ბრიკეტებს, რომლებიც შეწონასწორებულია საჭირო კომპონენტები. მას აქვს 3500 ჰექტარი სახნავები, საიდანაც 1600 ჰექტარი სარწყავ მრავალწლოვან ბალახებს უკავიათ.

ინდუსტრიულ საფუძველზე მეცხოველეობის გადაყვანის გამო საჭირო ხდება საკვების სამიდღო წარმოება ისე, რომ დამოკიდებული არ იყოს მეტეოროლოგიურ პირობებზე. ამიტომ რაიონში მნიშვნელოვნად შეიცვალა საკვებიკულტურების ნათესების სტრუქტურა, სადაც მრავალწლოვანი ბალახები 50 პროცენტამდე გაიზარდა. თუ მეცხრე ხუთწლედის დამდეგისათვის იონჯა 1,7 ათას ჰექტარზე იყო დათესილი, ახლა 6 ათასი ჰექტარი უკავია. ფართობების ზრდასთან ერთად მოსავლიანობაც გაიზარდა — ჰექტარზე 1,7-ჯერ. მაგრამ ეს არსებული საკვები ნაკვეთების რეზერვების მხოლოდ ნაწილია. პარტიის რაიკომის ბიუროს განიხილა საკითხი „იონჯის მოყვანის გაუმჯობესებისა და სარწყავი ტექნიკის გამოყენების ღონისძიებათა შესახებ“. განხორციელდა კოჭრეტული ღონისძიებანი და გამოყვეს პირები, რომლებიც პასუხს აგებენ ამა თუ იმ პუნქტის შესრულებისათვის. კერძოდ, 1976 და 1977 წლების ორწლიანი პროგრამით რაიონში თითოეული მეურნეობის მიხედვით დაგეგმილია შეიქმნეს 79 გუბერა და წყალსატევი, შეიძინონ 83 სარწყავი დანადგარი, შექმნან ირონჯის დიდი მეთესლეობის მასივები.

სოფლის მეურნეობის შემდგომი ინტენსიფიკაცია, მისი გაძლიერის სამრეწველო მეთოდებზე გადასვლა ჭეშიერად არის დაკავშირებული სხვადასხვა დარგში პროცესების კომპლექსურ მექანიზაციასთან და ავტომატიზაციასთან. თავის მხრივ, ინდუსტრიული მეთოდების დანერგვა შეუძლებელია, თუ არ გავაუმჯობესეთ წარმოების საინჟინრო-ტექნიკური მომსახურება. როცა მოგვარებული არ არის ტექნიკური საშუალებების ეფექტიანობა, მისი მუშაობის საიმედოობა კლებულობს, ირღვევა პროცესის სიზუსტე და რიტმულობა. რაც დანაკარგებს იწვევს.

მეწარმოებლობაში მანქანების გამოყენების ორგანიზაციის ყველაზე ეფექტიანი ფორმა ხდება **სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის, რაიონული სამეურნეოთაშორისო გაერთიანებანი.** ამის საჭიროება გაძლიერდა მას შემდეგ, რაც გაიზარდა დარგისათვის მძლავრი მანქანებისა და მექანიზმების მიწოდება, რომელთა მნიშვნელოვანი ნაწილის რაციონალური გამოყენება შეუძლებელია მრავალდარგოვან მეურნეობათა პირობებში.

ასეთი გაერთიანება ბრიჩანის რაიონში 1974 წლიდან მოქმედებს. 1975 წელს მისი მეათე გახდა 21 კოლმეურნეობა. კოოპერირებულია 1006 ტრაქტორი და ყველა სასოფლო-სამეურნეო მანქანა, ძირითადი ფონდების ღირებულებამ მიაღწია 1,2 მილიონ მანეთს, საბრუნავი ფონდებისამ — 0.9 მილიონ მანეთს. გაერთიანების შექმნის შემდეგ ორ წელიწადში მექანიზებული სამუშაოების თვითღირებულება 9,7 პროცენტით შემცირდა. ტრაქტორის წლიური გამომუშავება 1613-დან 1987 პირობით სატალონო ჰექტარამდე გაიზარდა, ცელისა — 5.7-დან 6.4 პირობით სატალონო ჰექტარამდე. საინჟინრო-ტექნიკურ პერსონალს ბევრი თავისუფალი დრო გაუჩნდა მანქანა-ტრაქტორების პარკის ექსპლოატაციის, კადრების შრომისა და სწავლების ორგანიზაციის გასაუმჯობესებლად. შესაძლებელი გახდა დაძაბულ პერიოდში ტექნიკის ოპერატიული მანევრირება, რამაც მნიშვნელოვნად შეამცირა სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოთა ვადები.

ამ ღონისძიებათა საფუძველზე ხორციელდებოდა რაიონში მეცხოველეობის განვითარება ინდუსტრიულ საფუძველზე. ახლა რაიონში არ არის დარგი, რომელიც ჩაბმული არ იყოს სამეურნეოთაშორისო კოოპერაციის სფეროში.

წარმოების მუშაობის ეს ახალი ფორმები, როგორც გამოცდილება გვიჩვენებს, საშუალებას გვაძლევს უფრო ეფექტიანად გამოვიყენოთ მიწა, ტექნიკა, სამრეწველო ტექნოლოგია, აგრონომიისა და ზოოტექნიკის მიღწევები.

სამეურნეოთაშორისო კოოპერაციის საფუძველზე სპეციალიზაციის გაღრმავებისა და წარმოების კონცენტრაციის გზაზე მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა შეიქმნა მის შემდგომ იდუსტრიალიზაციას. მაგრამ წინანდელი მრავალრიცხოვანი და მცირე ზომის მინდვრის თესლბრუნვები აფერხებდა მარცელეულის, ტექნიკური და სხვა კულტურების მოვლა-მოყვანის ერთიანი ტექნოლოგიის დანერგვის პროცესს. ყოველივე ამის გამო საჭირო გახდა წარმოების ორგანიზაციული ფორმების სრულყოფა, ტექნოლოგიური ფუნქციების თავმოყრა ერთიან ორგანოში — „აგროკომპლექსში“, რომლის ცენტრალური რგოლი გახდა მექანიზაციისა და ელექტრიფიკაციის გაერთიანება. მემცენარეობის რაიონული საწარმოო გაერთიანების „აგროკომპლექსის“ ბრძანებულებამ შეიქმნა მარცელეულის, ტექნიკური და საკვები კულტურების მოვლა-მოყვანის სამეურნეოთაშორისო სპეციალიზებული ქვეგანაყოფი. მის ფარგლებში შემოღებულია სამეურნეოთაშორისო თესლბრუნვა, სადაც ერთი მინდვრის საშუალო ფართობი 600 ჰექტარს შეადგენს. ამან კულტურების კონცენტრაციისა და მათი მოვლა-მოყვანის მსხვილი მექანიზებული რაზმების შექმნის შესაძლებლობა მოგვცა.

„აგროკომპლექსის“ შექმნამდე ბაკრის ჭარხლის ნათესები რაიონში განაწილებული იყო 227 ნაკვეთზე, რომელთა ფართობი 45-დან 120 ჰექტარამდე მერყეობდა. ახლა სამეურნეოთაშორისო თესლბრუნვის ათვისების პროცესში მინდვრები იზრდება. ახალი თესლბრუნვების ათვისების დამთავრების შემდეგ, 1980 წლისათვის ეს კულტურა სულ 15-20 დიდ მინდორზე იქნება განლაგებული.

თავის მხრივ, რაიონის რეა სამეურნეოთაშორისო თესლბრუნვაში მიმდინარეობს სპეციალიზაციის პროცესი, რომლის საფუძველზეც ხორციელდება ამა თუ იმ სახეობის პროდუქციის წარმოების კონცენტრაცია.

მემცენარეობაში სპეციალიზაციისა და კონცენტრაციის გაღრმავებამ, ბევრი ფაქტორი ზემოქმედებს: თესლბრუნვაში განლაგებული მეცხოველეობის კომპლექსებიც, ნიადაგმბრივი თავისებურებანიც, მუშახელის ოდენობაც და ა. შ.

მაგალითად, დრეკპაუცისა და მიხაილიანის სამეურნეოთაშორისო თესლბრუნვები უფრო ვიწრო სპეციალიზაციას მიიღებენ და ძირითადად საკვებს აწარმოებენ, რადგან მათ ტერიტორიაზე განლაგებულია მეცხოველეობის კომპლექსები. ტეცკანისა და ყარაკუშანის თესლბრუნვებში მთელი ფართობი კარტოფილს დაეთმობა, ხოლო კორეეთის თესლბრუნვაში — თამბაქოსა და შაქრის ჭარხალს.

თითოეული სამეურნეოთაშორისო თესლბრუნვის მომსახურებისათვის შექმნილია რაშდენიმე მექანიზებული რაზმი, რომლებსაც ჯერჯერობით კოლმეურნეობების სატრაქტორო ბრიგადების ტერიტორიაზე აქვთ ბაზა. მექანიზებულ რაზმს გამოუყოფენ მარცელეულის, ტექნიკური და საკვები კულტურების ფართობებს. მას აცნობენ წარმოების გეგმას, „აგროკომპლექსისა“ და კოლმეურნეობის გაგეგობის ურთიერთკავშირი სახელშეკრულებო საწყისებზე მყარდება.

იცვლება კოლმეურნეობის როლი საზოგადოებრივი წარმოების განვითარებაში, რადგან მისი საკუთრება შორს გასცდა საკუთარი ტერიტორიული საზღვრების ფარგლებს. ხორცს იგი აწარმოებს საკოლმეურნეობათაშორისო კომპლექსში, სადაც, როგორც საპაო შენაბადის მფლობელი, კონტროლს უწევს მუშაობას, მის ტექნიკას იყენებენ მეზობელი საწარმოს მიწებზე, რომელიც მასთან ერთად სამეურნეოთაშორისო თესლბრუნვაში შედის. მას აინტერესებს სამეურნეოთაშორისო კოოპერაციული ბაღის მოსავალი. ერთი სიტყვით კოლმეურნეობა სამეურნეო-ეკონომიკური თვალსაზრისით შორს გასცდა თავის საზღვრებს. და მას გაუჩნდა საზრუნავი და ინტერესები, რომლებიც უფრო ფართო საწარმოო საქმეებს შეეხება, ვიდრე წინათ.

თავის მხრივ, კოლმეურნეობაც უშუალოდ მსხვილი მწარმოებელი ხდება და უკვე მრავალი სახეობის სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციას კი არა, 5-6, ზოგჯერ კი უფრო ნაკლები სახეობის პროდუქციასაც კი აწარმოებს. მსხვილ კომპლექსებში შრომის დანაწილებისა და კონცენტრაციის პროცესში იგი თავისუფლდება მთელი რიგი დარგების განვითარებისაგან და ამავე დროს მთავარ ყურადღებას უთმობს წამყვან დარგებს.

მაგალითად, ლენინის სახელობის კოლმეურნეობა მრავალდარგოვანი იყო. ჯერ კიდევ 1971-1972 წლებში აქ 30-ზე მეტი სპეციალობის სასოფლო-სამეურნეო კულტურები მოჰყავდათ, რომლებიც განლაგებული იყო შისი თესლბრუნვის პატარა ნაკვეთებზე (90-100 ჰექტარი). ეს გახლდათ 400 ჰექტარი ხორბალი, 115 ჰექტარი თამბაქო, 10 ჰექტარი კარტოფილი, 2 ჰექტარი კომბოსტო, 0,5 ჰექტარი ხახვი, 1,5 ჰექტარი სტაფილო და ა. შ. ასეთ ფართობებზე მძლავრ ტექნიკას ვერ გამოიყენებ. ამიტომ ბევრი შრომატევადი პროცესი ხელით წარმოებდა და ბრიგადები მეურნეობაში არსებულ ყველა კულტურას ამუშავებდნენ. მეცხოველეობა წარმოდგენილი იყო პატარა ფერმებით, სადაც ჰყავდათ 220 ძროხა, 290 ღორი, ამდენივე ცხვარი, ბოცვრები, ფრინველი, ცხენი. ასეთი მეურნეობის მართვა ჭირდა, რადგან ერთნაირ ყურადღებას მოითხოვდა ხელმძღვანელებისა და სპეციალისტებისაგან. თამბაქოსა და წიწაკის, რძისა და ბრეშუმის პარკის, ხორცისა და კარტოფილის წარმოებისადმი, რაც პრაქტიკულად შეუძლებელი იყო.

თუმცა კოლმეურნეობას სახელმწიფო გეგმებს ეძლეოდა ყველა წარმოებული პროდუქციის მიხედვით, იგი ერთდროულად ვერ გაზრდიდა ყველა კულტურის მოსავლიანობასა და მთელი სულადობის პროდუქტიულობას. შემოსავალი 1971 წელსაც კი სულ 500 ათას მანეთს შეადგენდა. ბევრი სპეციალობის პროდუქცია, მათ შორის რძე და ხორცი, ზარალიანი იყო. კოლმეურნეობას ყოველწლიურად 80-დან 150 ათას მანეთამდე ვალი ჰქონდა ხოლმე საკუთარი კოლმეურნეებისა.

როგორც ზემოთ მოგახსენეთ, რაიონში შექმნილია რვა სამეურნეოთაშორისო თესლბრუნვა. ერთ-ერთი მათგანის შემადგენლობაშია ლენინის სახელობის კოლმეურნეობის მინდვრებიც. რაიონში აშენებული მსხვილფეხა რქიანი პირუტყვისა და ღორის სასუქებელი სამეურნეოთაშორისო კომპლექსები, სანაშენე ფერმა კოლმეურნეობის წარმოების რეორგანიზაციის, სპეციალიზაციისა და კონცენტრაციის საშუალებას იძლევა. მეურნეობა გათავისუფლდა მთელი რიგი დარგებისგან და ახლა მარცელეულის, რძისა და ხილის მებაღეობა სპეციალდება. ამან ცვლილებები შეიტანა მის ორგანიზაციასა და მართვაში.

კოლმეურნეობამ შეიძინა მაცივრები, მეტ ყურადღებას უთმობს პროდუქციის ხარისხს, ამიტომ შემთხვევითი არ არის, რომ 1975 წელს სახელმწიფოსათვის მიყიდული რძის 96 პროცენტი პირველი ხარისხისა იყო. და თუ წინათ ამ დარგს ზარალი მოჰქონდა, 1975 წელს სახელმწიფოსთვის მიყიდული ყოველი ცენტნერი რძიდან მიღებულია 7.28 მანეთი მოგება, რენტაბელობამ კი 44 პროცენტი შეადგინა.

დარგების სპეციალიზაციისა და კონცენტრაციის გაღრმავებამ უზრუნველყო კოლმეურნეობისათვის წარმოების მეოდეზე მზარდი ეფექტიანობა. სამი წლის მანძილზე შემოსავალი ხუთჯერ გაიზარდა, ამდენჯერვე გაიზარდა წმინდა მოგება და დაგროვებისა და მოხმარების ფონდების ანარიცხები. და თუ კოლმეურნეობამ 343 ათასი სახით 343 ათასი მანეთი დაანაწილა სამეურნეოთაშორისო კომპლექსების მშენებლობაში, უკვე ოთხ წელიწადში მათი ექსპლოატაციის შედეგად ეს თანხა მთლიანად ანაზღაურდა. ახლა კოლმეურნეობა დაბანდებული თანხის გადამეტებით მოგებას იღებს სამეურნეოთაშორისო გაერთიანებებიდან.

კოლმეურნეობის ახალი როლი

ნ. კუტკოვეცკი,
ბრიჩანის რაიონის კოლმეურნეობათა საბჭოს თავმჯდომარე.

ციფრების ენით

მოლდავეთი დღეს

● **მოლდავეთის** სსრ ტერიტორია 34 ათასი კვადრატული კილომეტრია, მოსახლეობა 3,8 მილიონი კაცი, დედაქალაქი — კიშინიოვი.

● **გულმოდგინე** შრომამ შექმნა დღევანდელი რესპუბლიკა. აი რამდენიმე ფაქტი მისი ბიოგრაფიიდან. ისინი მოგვითხრობენ, თუ როგორ გარდაიქმნა მოლდავეთი დიდი ოქტომბრის შემდეგ ჩვენი სამშობლოს ყველა ხალხის უანგარო დახმარებით.

● **ამჟამად** მოლდავეთში მუშაობს ხუთასზე მეტი დიდი სამრეწველო საწარმო.

● **დღეს** რესპუბლიკის კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების განკარგულებაშია 46 ათასზე მეტი ტრაქტორი, 13 ათასი კომბაინი, დაახლოებით 25 ათასი სატვირთო ავტომობილი.

● **ამჟამად** მოლდავეთში ირწყვება 170 ათასი ჰექტარი სახნავი მიწა, ბაღები და ბოსტნები. ისინი იძლევიან მიწათმოქმედების პროდუქციის თითქმის მეხუთედ ნაწილს.

● **1950 წელს** გაიმართა კიშინიოვის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პირველი გამოშვება: იგი დაამთავრა 87 კაცმა. დღეს უნივერსიტეტში მეცადინეობს 8 ათასზე მეტი სტუდენტი. მოლდავეთის უმაღლესი სასწავლებლები ყოველწლიურად უშვებენ სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგის 40 ათასზე მეტ სპეციალისტს.

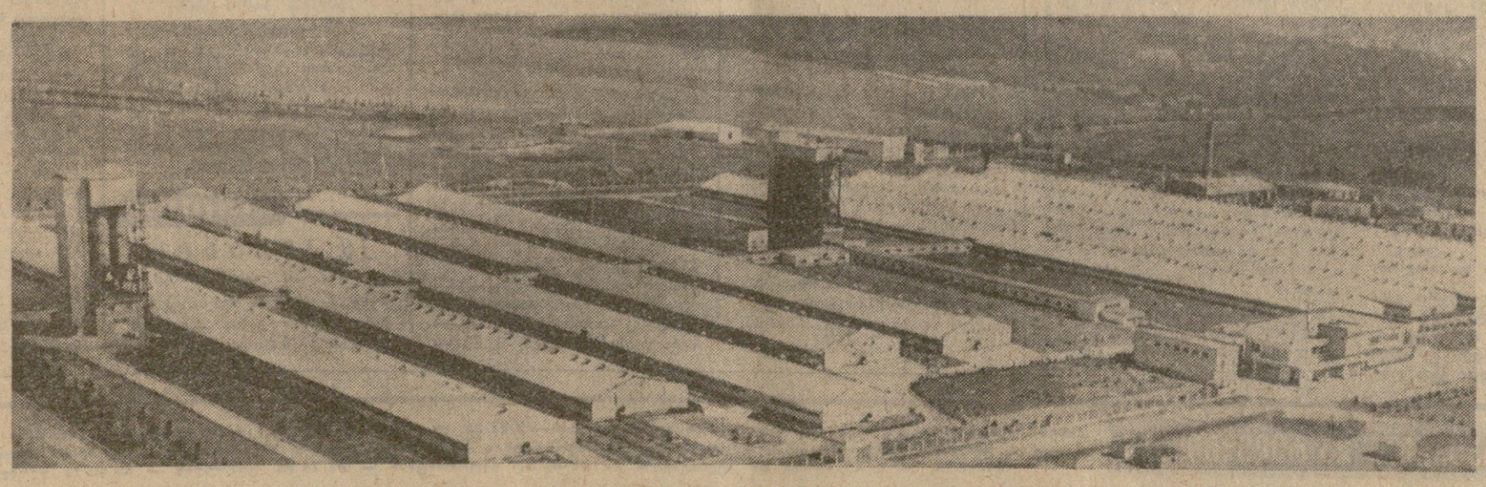

54 ათასი სულისთვის გათვალისწინებული მეღორეობის კომპლექსი — ასეთია თანამედროვე ხორცის მწარმოებელი „ფაბრიკა“.

სიტყვა ახალ წიგნებზე

რევოლუციის მგოსანი

რევოლუციის დიდი პოეტისადმი მიძღვნილი ანთოლოგია — ლექსებსა და გამონათქვამების კრებული, რომლის სახელწოდებაა „სპბაშვა პოეტმბი მაიაკოვსკის შესახებ“, გამოსცა მოსკოვის გამომცემლობამ „სოვეტსკი პისატელმა“. კრებულის შემდგენელი მოსკოვის ვ. ვ. მაიაკოვსკის სახელმწიფო მუზეუმის დირექტორი ვ. მაკაროვი და წიგნის რედაქტორი ვ. ვორონცოვი ცნობილი სპეციალისტები არიან მაიაკოვსკისმცოდნეობის დარგში.

კრებულის წინასიტყვაობაში ნათქვამია: „მაიაკოვსკიში თითქოს კონცენტრირებულია პროლეტარული რევოლუციის კოლოსალური პოეტური ენერგია. იგი მოწოდებული იყო შეასრულებინა განმათავისუფლებელი მოძრაობის პროლეტარული ეტაპის ტრიბუნის ისტორიული მისია“.

ანთოლოგიაში მკითხველი გაეცნობა სხვადასხვა თაობის საბჭოთა პოეტების ლექსებს მაიაკოვსკიზე. კრებული, როგორც მისი შემდგენელი აღნიშნავს, საბჭოთა პოეტების მიერ მაიაკოვსკიზე დაწერილ ნაწარმოებთა ცალკე წიგნად გაერთიანების პირველი ცდაა, მაგრამ მასალის სიუხვემ ვერ მოგვცა ამ ცდის მთლიანად შესრულების საშუალება, ასევე ხელი გვაქვს ეცირე ანთოლოგია იმ ლექსებისა, რაც პრესაში გამოქვეყნდაო.

ბუნებრივია, რომ ჩვენი რესპუბლიკის მკითხველთა განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობს ქართველი პოეტების ლექსები დიდ საბჭოთა პოეტზე, რომელიც, როგორც თვითონ თქვა, „დაბადებით ქართველია“, წიგნში პირველი სიტყვა ეძღვნება პოეტ ს. ჩიქოვანს. შემდეგ მაიაკოვსკიზე მოგვითხრობს ტ. ტაბიძე. აქვე დაბეჭდილია ა. მირცხულავას სიტყვა, ტ. ტაბიძის ლექსი, რომელიც მიძღვნილია მაიაკოვსკის მშობლიური ბაღდათისადმი. ლექსში ქართველი პოეტი ისსენებს ქუთაისის 1905 წლის რევოლუციურ ამბებს.

დაწერილებით, ცხადია, ვერ შევიტანთ ყველა ლექსს. დასახელებულ ავტორებს გარდა კრებულში დაბეჭდილია გ. გიასელის, გ. ლეონიძის, ი. აბაშიძის, ი. ნონეშვილის, გ. ნადირაძის, ფ. ხალვაშის, კ. კალანდის, გ. ტაბიძის, გ. სალუქვაძის, მ. მაჭავარიანის, კ. ბობოხიძის, კ. ლომპიას, ი. თარბას ლექსები.

ეს შესანიშნავი კრებული კარგი საჩუქარია დიდი ოქტომბრის მაზეგბარე მომდერლის — მაიაკოვსკის შემოქმედებით დაინტერესებული მკითხველისათვის.

ვ. ლაფერაშვილი,
ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი.

ფლობერი ქართულად

გოლო წლებში თავი დაედგა დიდ საქმეს, — გამოვიდა გუსტავ ფლობერის რჩეულ თხზულებათა ხუთტომეული. ამ წიგნების ქართულ ენაზე გამოცემა ქართული კულტურის მნიშვნელოვანი მოღწევაა.

ამ საპატიო საქმის განხორციელებაში არ დაიშურეს თავიანთი ცოდნა, ენერგია და სიყვარული ჩვენმა სახელოვანმა მთარგმნელებმა. აწ გარდაცვლილმა არისტო ჭუმბაძემ, კარლო ჭილაძეანმა, მანანა გიგინეიშვილმა, საერთო რედაქტორმა გივი მელიქემ, გამომცემლობა „მერანის“ კოლეკტივმა.

ხუთივე ტომი კარგად არის გამოცემული. პირველ ტომს წინ უძღვის გუსტავ ფლობერის შემოქმედების მკვლევარისა და მთარგმნელის არისტო ჭუმბაძის ნარკვევი, რომელშიც ავტორი ფრანგი მწერლის ნათელ პორტრეტს გვაძლევს. საგულისხმო ფაქტია, რომ 1914 წელს სორბონის უნივერსიტეტში არისტო ჭუმბაძე ამზადებდა სადოქტორო დისერტაციას სწორედ ფლობერის ცხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ.

პირველ ტომში დაბეჭდილია ფლობერის გახმაურებული რომანი „მადამ ბოვარი“ (თარგ. ა. ჭუმბაძისა), რომელმაც ავტორს საქვეყნოდ გაუთქვა სახელი. ვიქტორ ჰიუგო ამ ნაწარმოებს უწოდებდა „ხელოვნების შედევრს“.

მეორე ტომი ეთმობა ისტორიულ თემაზე დაწერილ რომანს — „სალამბოს“ (თარგ. კ. ქილარჯიანისა და მ. გიგინეიშვილისა).

მესამე ტომში მოთავსებულია „სანტიმენტალური აღზრდა“ (თარგ. ა. ჭუმბაძისა), რომელშიც მწერალი აღწერს მისი დროის საფრანგეთის საზოგადოებრივი ცხოვრების ძანიერებას.

ფლობერის რომანი „სანტიმენტალური აღზრდა“ ცალკე წიგნად გამოვიდა 1965 წელს. ამ ხუთტომეულში მისი სათაური „გრძნობათა აღზრდა“. ვფიქრობთ იგი ისევე უნდა დარჩენილიყო როგორც პირველი გამოცემისა, ფრანგულად ხომ ასეა „ლეფუკასიონ სანტიმენტალ“.

მეოთხე ტომში წარმოდგენილია დაუმთავრებელი რომანი „ბუვარი და პეკეშუპი“ (თარგ. ა. ჭუმბაძისა).

მეხუთე ტომში შედის მოთხრობები: „ჰეროდიადა“, „ლეგენდა მწირთა შემფარებელ წმიდა ეფესეიზე“ (თარგ. მ. გიგინეიშვილისა), პიესა „კანდიდატი“ და „წერილები“ (თარგ. ა. ჭუმბაძისა), შენიშვნები ეკუთვნის მანანა გიგინეიშვილს.

ცნობილია, რომ გუსტავ ფლობერი თავისებურად ორიგინალური სტილის მწერალია, არსებობს გამოთქმა „ფლობერის სტილი“. ცხადია, ეს გარკვეულ სიძნელეებს ქმნის მისი ნაწარმოებების სხვა ენაზე თარგმნის დროს, მაგრამ უნდა ითქვას მთარგმნელთა სასარგებლოდ, რომ ეს სიძნელეები ძირითადად დაძლეულია.

ფრანგული ლიტერატურის ერთ-ერთი მშვენების — გუსტავ ფლობერის რჩეულ თხზულებათა ქართულ ენაზე გამოსვლა ჩვენი კულტურული ცხოვრების ზრდის მნიშვნელოვანი გამოხატულებაა.

დ. ფანჩულიძე,
პროფესორი.

მეგობრობის მერიდიანებზე

„მეგობრობის მერიდიანები“ — ასე ეწოდება გამომცემლობა „საბჭოთა საქართველოს“ მიერ ახლახან დასტამბული ჭერილების კრებულს, რომლის ავტორია მთარგმნელი და ლიტერატორი არჩილ დავითიანი.

თარგმნითი მოღვაწეობა ა. დავითიანმა ამ ორი ათეული წლის წინათ დაიწყო და თავიანი ნაყოფიერი მოღვაწეობის მანძილზე ქართველი მკითხველის წიგნის თაროს სოსური ლიტერატურის ქართულად ამეტყველებული არაერთი შესანიშნავი ხიბლში შესძინა, როგორიც არის, ძაგალითად, სახელგანთქმული რომანისტის რაფის (ჯაკოფ ძელიქ-ჯაკოფიანი) ცნობილი რომანი „ოქროს მამალი“ და მისივე ათამდე დიდი თუ პატარა მოთხრობა, მურაცანის (გრიგორ ტერ-ჰოვანესიანი) „ნოეს ყვავი“, ჰოვანეს თუმანიანის და ნარ-დოსის (მიქაელ ჰოვანესიანი), აგეტიქ ისააკიანის და შირვანზადეს (ალექსანდრე მოვსესიანი), სტეფანე ზოიანის და სტეფანე კურტიკიანის, აგრეთვე სხვა სოფეხი პროზაიკოსების მოთხრობები.

ა. დავითიანის ლიტერატურული წერილების ერთი შეხედვით პატარა, მაგრამ თავისი მნიშვნელობით სასარგებლო წიგნით ავტორი წარმოგვიდგა, როგორც სომხური ლიტერატურის მრავალსაუკუნოვანი ისტორიის საქმეებში კარგად ჩახედული ლიტერატორი.

ა. დავითიანი თავის წერილებში გვიამბოს ჩვენი კარის მეზობლის — ხომძე სომხეთის მხატვრული სიტყვის ისეთ დიდოსტატებზე, როგორიც იყვნენ ხაჩატურ აბოვიანი და რაფი, ნარ-დოსი და შირვანზადე, ჰოვანეს თუმანიანი და აგეტიქ ისააკიანი, ეღიშე ჩარენცი და დერენიკ დემირჭიანი, რომელთაც თავიანთი მოღვაწეობით განადიდეს მშობლიური ლიტერატურა.

მკითხველი ინტერესით გაეცნობა აგრეთვე იმ წერილებს, რომლებიც ავტორმა თბილისში მცხოვრები სომეხი მწერლების ბენიკ სეიროანიანის, ჰოვანეს კარაიანის, წერენ თორგომანის, საპაკ მანველიანის, მკრტიჩ ასლანიანის და სუოეს ავჩიანის შემოქმედებას მიუძღვნა.

აბლა კი ორიოდე შენიშვნა, კეთილად ავტორს მიდველობიდან გამორჩენია. ქართველი მკითხველისათვის, მაგალითად, უდაოდ იიტერესოკელებული არ იქნებოდა იმის გაგებაც, რომ ცნობილი რომანისტის რაფის და სხვა სომეხი მწერლების ნაწარმოებები ქართულად მარტო გასულ საუკუნეში კი არ ითარგმნებოდა, არამედ საბჭოთა წყობილების პირობებშიც. ამ მხრივ ცალკე აღსანიშნავია ის, რომ ხ0-იან წლებში ქართულად თითქმის ერთდროულად დაისტამბა რაფის საყოველთაოდ ცნობილი რომანები „ხეხთი“ და „ოქროს მამალი“, ხოლო ცოტა ხნით ადრე — ღერენიკ დემირჭიანის ისტორიული რომანი „ვაოდანანქი“ (თარგმნეა ს. მანველიანმა და მ. ბინიაშვილმა).

კარგი იქნებოდა ავტორს გვერდი არ აეცალა თბილისში მცხოვრები ცნობილი პოეტის ბარტინ ქარამიანის შემოქმედებისათვის და მოკლედ მაინც აღენიშნა მისი ღვაწლი, რომელიც დასდო ისეთი კრებულის შედგენას, როგორიც არის „ხმა გულისა“. ეს წიგნი ამ რამდენიმე წლის წინათ გამოსცეს „საბჭოთა საქართველომ“ და სომხეთის გამომცემლობა „ანაისტანმა“.

ლ. ასტვაცატუროვი.

პოეტის რწმენა

„ყოველი ნაწარმოების საზოგადოებრივი მნიშვნელოვანის შეფასების მთავარი კრიტერიუმი, — ამბობდა სკკკ XXV ყრილოთაზე ლ. ბრეჟნევი, — რა თქმა უნდა, კვლავინდელებურად მისი იდეური მიმართულებაა“. ამ თვალსაზრისით ნოდარ ჯაჯანიძის „ჩემი დღეების ქრონიკები“ საგანგებო ყურადღების ღირსია. სამოკალაქო ლირიკის მოწინავე ტრადიციები ლექსების ამ კრებულში ახალი ძალით ცოცხლდება.

მწერლობა მუდამ იყო მქადაგებელი ჰუმანიზმის, კაცთმოყვარეობაა, ხალხთა ძმობის და მეგობრობისა, და ასევე დაუნდობელი მტერი იყო ბოროტების, ძალადობის, ადამიანთა უფლებების ფეხქვეშ გათელვისა. ჭოლა ლომთათიძის სიტყვებით რომ ვთქვათ, „სიყვარული და სიძულვილი — ეს ორი ხიბი წყარო ისტორიისა“. ეს მოქალაქეობრივი კოდექსი მწერლობაში დაძკვიდრდა და ოვენ დროსაც გადმოეცა, რამეთუ თვით ცხოვრება იყო და არის კეთილისა და ბოროტის ბრძოლა.

ამის ნიმუშია ნ. ჯალადონიას პოემა „ოლეგი“. ოცი წლის შემდეგ გასასამართლეს და სიკვდილით დასჯეს ახალგაზრდა გვარდიის გამცემლები და მოღალატეები.

არ შეგერჩმევა შენ კაცის
მკვლელი,
ბოღალატეებს ვინც ესვრის
ტყვიას.
ამ სროლას ყველა უცდის და
ელის,
თუმცა სრულდება ოცი წლით
გვიან.
არ შეგიტოკდეს მკვლავი და
თვალი
იქნებ ოლეგის სწორო და
ტოლო,
სიმართლეს დიდხანს ემორა
ვალი,
გადაიხადა ბოლოს და ბოლოს.

პოემაში უფრო და უფრო იძაბება სამშობლოს მოღალატის საბრალდებულო დასკვნა, როცა ვიგებთ, რომ „მოღალატეთა საფლავზე აღუმართავთ შავად გამურული ქვის ლოდი წარწერით: „ხალხის გამცემლები“, ქვაც, უსულო ქვაც გოდებს. „ჩემო გაძრენო და ჩემო ბედო, რად წოლფავ ასე სასჯელის ღირსი“.

პოეტის მებრძოლი, პუბლიცისტური პათოსი უთუოდ მხარდაჭერის ღირსია. ამ წიგნში, როგორც სარკეში, ჩვენი უახლესი წლებისა და დღეების მკაცრი ისტორია ნათლად აღიბეჭდა. ამას წინათ პოეტი ბამის მშეულებს ესტუმრა და აქ მიღებული შთაბეჭდილებები ახალი ლექსების ციკლით ჩვენს მკითხველებს გააცნო. აქ ეს პუბლიცისტური სიმძაფრე კვლავ ნათლად გამოვლინდა. ყველაფერი ეს ქმნის ღირსია. ამ მხრივ ეს ნაწარმოებები ამ ბოლო დროს დაბეჭდილი ლირიკული ლექსების — „ცხოვრების მხარდამხარ“ — ბიბლიოთეკას უთუოდ ამდიდრებს. ჩვენ ყოველნაირად უნდა დავუჭიროთ მხარი პუბლიცისტური ლირიკის ამ ნიმუშებს. თემატიკური და ინტონაციური ერთფეროვნება დამეუძველია პოეზიაში. აკი ჩვენმა დიდებულმა რუსთაველმა გვიანდერძა: „ჩვენ, კაცთა, მოგვცეს ქვეყანა, გვაქეს უთვალავი ფერითა“.

ჭეშმარიტი პოეტი ის არის, ვინც ახერხებს უთვალავი ფერი ცხოვრებისა პოეტური ენის უთვალავ ფერებად აქციოს.

პუბლიცისტური შემართებით დაწერილი ლექსების ამ კრებულში, პოეტური ფერებისა და ინტონაციების ერთგვარი უკმაობა ვიგრძენით. მოწყდებელი, სტრიბუნო, მიმართვითი ინტონაციებით აგრეთვე საინტერესო პოეტური პალიტრა უნდა გამდიდრდეს მეტი ნაირფერობითა და მუსიკალური ხმებით.

საერთოდ, მებრძოლი პუბლიცისტური პათოსის შემცველი ლექსების „სულის ტკივილებამდე ამაღლებულ მელოდიურობასთან დაწყვილება“ უფრო გაძლიერეს და აამაღლეს ამ ლექსების აზრის სრულყოფილებას. ძის ესთეტიკურ გავლენას მკითხველებზე.

ს. ჭილაია,
ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი.

ესთეტიკური აღზრდა

ესთეტიკაში ყოველი ეპოქისათვის მნიშვნელოვანი იყო მშვენიერების პრობლემის კვლევა. ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრების დღევანდელ ვითარებაში კი, როცა განსაკუთრებით ამაღლდა ესთეტიკური აღზრდის როლი, ახალი, პარმონიულად განვითარებული ადამიანის ჩამოყალიბებისათვის მას კიდევ უფრო მეტი აქტუალობა ენიჭება. ეს აქტუალური პრობლემა დამუშავებულია ბიჯუ ბარამიძის წიგნშიც „მშვენიერება — ესთეტიკური აღზრდის საფუძველი“, რომელიც „განათლებამ“ გამოსცა.

წიგნი ეძღვნება ძირითადი ესთეტიკური კატეგორიის — მშვენიერების ანალიზს და მიზნად ისახავს მშვენიერება წარმოადგინოს, როგორც ესთეტიკური აღზრდის ძირითადი საფუძველი. წიგნში სამი თავია: ესთეტიკა და მისი ძირითადი კატეგორია — მშვენიერება; „გაადამიანებული“ სამყარო და მშვენიერება; მშვენიერება და ხელოვნება. ავტორი მიმზიდველი მხატვრული ფორმით ესაუბრება მკითხველს მშვენიერების საკითხებზე. უფრო მეტიც, წიგნი მასშტაბურობით სცილდება კიდეც თავის დანიშნულებას ალბათ იმ მოსაზრებით, რომ ავტორს მშვენიერების პრობლემა უფრო საფუძვლიანად და სრულყოფილად განეხილა.

საკმაოდ ვრცელი ადგილი აქვს დათმობილი თვით ესთეტიკას, როგორც ფილოსოფიურ მეცნიერებას და ესთეტიკის მთელ რიგ სხვა საკითხებს. ამის გამო წიგნში მშვენიერების ისედაც სადავო საკითხს, კიდევ დაემატა ესთეტიკის ბევრი სადავო საკითხი, რომელთა გვერდის ავლაც შესაძლებელი იყო. ავტორი არ შეუშინდა იმას, რომ წიგნისთვის ფართო პოლემიკური ხასიათი მიეცა. ამჯერად ჩვენ არ შეუდგებით ამ უთუოდ საინტერესო და სადავო საკითხებზე კამათს. ამისათვის გაცილებით მეტი დროა საჭირო. ვიტყვით მხოლოდ, რომ წიგნის დანიშულების მიხდევით მიზანი მიღწეულია.

ავტორი სამართლიანად არ ცდილობს მშვენიერების განმასაზღვრელი რაიმე მხა ფორმულა ეოგაცეს. ბ. ბელინსკი ამბობდა, გაცილებით ადვილია გაიგო, რა არის მშვენიერება, ვიდრე შეძლო სხვისაც გააგებინო და აუხსნა იგი. ძველ ბერძნებსა და რომაელებს ხომ მშვენიერების გაგებაც უთუოულ საქმედ მიაჩნდათ, მისი საერთო განსაზღვრა კი შეუძლებლად. ამიტომაც გ. ბარამიძეს ერთადერთ სწორ გზად მიიჩნია ერთგული დარჩეს თავისი წიგნის სახელწოდებისა, სინამდვილის და ხელოვნების მშვენიერების უნვ მასალაზე დაყრდნობით მკითხველთან ერთად ეძიოს და ახსნას მშვენიერების, როგორც ესთეტიკური აღზრდის ძირითადი საფუძვლის სოციალური ბუნება.

ყურადღებას იპყრობს მშვენიერების მრავალ პოზიტიურ საკითხზე ავტორის ხატოვანი ხსჯელობის უფარი. მართალია, ეს საკითხები ძველთაგანვე სადავო და ჯერაც დაუდგენელია, მაგრამ თვით ახალზეა იმდენად საინტერესოდ არის მოცემული, ძველი წიგნი იძდენად ცოცხლად, ყოველდღიური ინტერესებიო ნუთთვალს, ისეთი კავშირი აქვს ცხოვრებასთან, კულტურის მიმდინარე პროცესებთან, რომ შეუძლებელია მკითხველზე გარკვეული ზეგავლენა არ მოახდინოს და ხელი არ შეუწყოს მისი ესთეტიკური გემოვნების გაჯეთარებას.

საგულისხმოა ისიც, რომ ყურადღებას იპყრობს ავტორისეე კარგი ხატვრული გემოვნებით გაფორმებული წიგნის გარეკანი.

ბევრ მხიშვნელოვან პარტიულ დოკუმენტში ფართო ადგილი ეთმობა საბჭოთა ადამიანის ჩამოყალიბების და ესთეტიკური აღზრდის საკითხებს. ამ აზრით გ. ბარამიძის სარეცენზიო შრომა ფრიად სასარგებლოა ფართო მკითხველისათვის, განსაკუთრებით მოსწავლე ახალგაზრდობისათვის.

გ. ხარატიშვილი,
თბილისის უნივერსიტეტის ხელოვნებისმცოდნეობის კათედრის დოცენტი.

საჯარეველოს ქთა-ბარი

გამარჯვებული

გამომცემლობა „ხელოვნების“ კოლექტივი — კვლავ პირველ ადგილზე

რესპუბლიკის გამომცემლობათა შორის სოციალისტური შეჯიბრების შედეგებისათვის მეორე კვარტალში პირველი ადგილი კვლავ გამომცემლობა „ხელოვნებას“ მიეჩვა. გამომცემლობის კოლექტივმა ამჯერადაც დიდი გადაჭარბებით შესრულა გეგმა ყველა მაჩვენებლის მიხედვით.

ამ რამდენიმე დღის წინ გამომცემლობამ მიიღო სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს გამომცემლობათა, პოლიგრაფიისა და წიგნის ვაჭრობის საქმეთა სახელმწიფო კომიტეტის თავმჯდომარის ბ. სტუკალინის წერილი. გამსახკომის თავმჯდომარე მაღალ შეფასებას აძლევს გამომცემლობის თანხლობას, რომელმაც გამოუშვა მთელი რიგი უნიკალური გამოცემები, მათს შორის ჭეფურყდიანი წიგნები, იგი გამოთქვამს რწმენას, რომ გამომცემლობის კოლექტივი კვლავაც გამოიჩენს ინიციატივას და კარგი მაღალიდეური წიგნებით გაახარებს მკითხველს.

ამასთან დაკავშირებით გამომცემლობა „ხელოვნების“ დირექტორმა ო. ეგაძემ საქინფორმის კორესპონდენტთან საუბარში თქვა:

— 6 სექტემბერს მოსკოვში სსრ კავშირის სახალხო მეურნეობის მიღწევათა გამოფენაზე იხსნება მოსკოვის წიგნის პირველი საერთაშორისო გამოფენა-ბაზრობა. გამოფენაზე ჩვენი გამომცემლობაც გაიტანს თავის პროდუქციას. უწინარეს ყოვლისა, ეს იქნება დიდი ოქტომბრისადმი მიძღვნილი წიგნები. მათ შორის კლავირ-ალბომი „ქართველი კომპოზიტორები — ლენინს“ ქართულ, რუსულ და გერმანულ ენებზე, წიგნი-ალბომი „ინტერნაციონალი“. ეგენ პოტიეს ლექსისა და პიერ დეგეიტერის მუსიკის ნოტების ორიგინალის გარდა აქ მოცემულია პარტიული ჰიმნის თარგმანი მოქმეკოავშირე რესპუბლიკების ყველა ენაზე და მთარგმნელთა პორტრეტები: ფერადი გრაფიკული პლაკატი „ქართული ანბანი“, ალბომი „საქართველო“, მხატვრული პლაკატი სსრ კავშირის სახელმწიფო ჰიმნის ნოტებითა და ტექსტითურთ, ფერადი დასურათხატებული ალბომებისა და წიგნების მაკეტები, კერძოდ, „ფირსმანი“, „შუშანიკის წამება“, „ყინცვილის ფრესკები“, „ატენის მოხატულობა“, აგრეთვე ალბომები — „ზ. წერეთელი“, „ი. ონიანური“, ა. ფოჩხუა „კვეთილობა ბზაზე“ და ზოგიერთი სხვა გამოცემა.

სტუმრად გაიკალ-ამურის მაგისტრალის მშენებლებთან

16 აგვისტოს ბორჯომის რაიონის 28 წარმომადგენელი გაემგზავრა ბაიკალ-ამურის მაგისტრალის მშენებლობაზე. ნია-გრუზინსკაია-ში ისინი შეხვდებიან საკავშირო მაგისტრალის სახელოვან მშენებლებს, მონაწილეობას მიიღებენ შაბათობაში, გამართავენ კონცერტებს. (საქინფორმი).

სტუმრად კოლმეურნეებთან

მახარაძე. პროდუქტების კომბინატის მუშა-მოსამსახურეები სოფელ მახარაძის კოლმეურნეობის ხბირი სტუმრები არიან. ამასწინათ ისინი კოლმეურნეობის სმინდის ყანებს მოეფინენ და რამდენიმე ჰექტარი დაამუშავეს. ასეთი დახმარებისათვის კომბინატის კოლექტივმა სოფლის მშრომელთა მადლობა დაიმსახურა.

ბრ. ტუღუში.

მომხმარებელს მოეწონება

ზესტაფონი. (საკ. კორ.). აქ რამდენიმე თვეს მუშაობდა კიევის ექსპერიმენტალური საკვლევი ინსტიტუტის ბრიგადა. უკრაინელმა მეგობრებმა ადგილობრივი მრეწველობის გერთიანების სისტემაში დაამონტაჟეს ბერმანული ტიპის დანადგარი, რომელიც გამოუშვებს საკიდლი დეკორატიული შპალერს. როგორც აქ ფიქრობენ, ახალი პროდუქცია თავისი ხარისხით მსოფლიო სტანდარტების დონეზე იქნება.

ო. ნიჟაბაძე.

ბოროტმოქმედ ოჯახი

მუხურალთა ოჯახი — ასე იცნობენ მაღიეთში მცხოვრებ ხელოვნების დიდი მოტრფიალის, სოფლის პედაგოგის ბორის გუგეშაშვილის ოჯახს, რომლის ყველა წევრი — ქმარი, ცოლი და შვილები უდიდესი გატაცებით ასრულებენ ქართულ ხალხურ სიმღერებს.

გუგეშაშვილების ოჯახმა ამ დღეებში კონცერტი სარაიონო კულტურის სასლის სცენაზე გამართა. მთელი პროგრამა ოჯახის მეთაურს მიჰყავდა.

ვ. ცირეკიძე.

„კომუნისტის ინტერვიუ

ამჯერად — მეექვსე

თბილისის „დინამო“ ალიკანტეს საერთაშორისო ტურნირზე

როგორც ჩვენი გაზეთის მკითხველებმა იციან, თბილისის „დინამოს“ ოსტატ ფეხბურთელთა გუნდი მონაწილეობდა ესპანეთის ქალაქ ალიკანტეში გამართულ ტრადიციულ საერთაშორისო ტურნირში. დინამოელები ესპანეთიდან თბილისში 16 აგვისტოს, ღამის ორ საათზე დაბრუნდნენ. გაზეთ „კომუნისტის“ კორესპონდენტი ბ. ბახტურიძე შეხვდა დინამოელთა უფროსს მწვრთნელს, საქართველოს დამსახურებულ მწვრთნელს, სპორტის ოსტატ ნოდარ ახალაცს. აი რა თქვა მან ალიკანტის საერთაშორისო ტურნირის თაობაზე.

ჩვენი გუნდი საერთაშორისო ტურნირში მონაწილეობის მისაღებად ეოსკოვიდან 10 აგვისტოს საღამოს 11 საათზე გაფრინდა, ხუთი საათის შემდეგ პორტუგალიის დედაქალაქ ლისაბონში ვიყავით. 11 აგვისტოს დილით მადრიდში გავფრინდით, იქ ტურნირის ორგანიზატორთა წარმომადგენელი ი არ დაგვხვდა და მთელი დღე აეროპორტში გავატარეთ. როგორც იქნა მოვასწარეთ, ავტობუსით 500 კილომეტრი ვიარეთ და 12 აგვისტოს ღამის 2 საათზე ალიკანტეში ვიყავით.

ალიკანტეში შევიტყვეთ, რომ ტურნირი 10 აგვისტოს დაწყებულიყო და უკვე ერთმანეთთან ეთამაშათ ალიკანტეს „ჰერკულესსა“ და ბელგიის „ბევერენ-ვასს“. შეხვედრა მასპინძლების გამარჯვებით დამთავრებულიყო — 3:1. ჩვენი პირველი მეტოქე თბილისელ გულშემატკივართათვის კარგად ცნობილი გუნდი ლონდონის „ვესტ ბრონვიჩ ალბიონი“ იყო. შარშან ეს გუნდი ინგლისის ჩემპიონატში მერვე ადგილზე გამოვიდა, ინგლისის წლევანდელი ბიბოლეობა კი 20 აგვისტოს იწყება. ლონდონელები ალიკანტეშიც 10 აგვისტოს ჩამოსულიყვნენ და ჩვენთან შესახვედრად ემზადებოდნენ. მატჩი თბილისის „დინამოსა“ და ლონდონის „ვესტ ბრონვიჩ ალბიონს“ შორის, რომელიც 12 აგვისტოს გაიმართა, მთლიანად დინამოელთა უპირატესობით მიმდინარეობდა. ქართველმა ფეხბურთელებმა ვერ გამოიყენეს გოლის გატანის რამდენიმე ნაღდი შესაძლებლობა. თამაშის 70-ე წუთზე კი ბურთი თბილისელთა კარში გავიდა. ამ ერთადერთმა გოლმა გადაწყვიტა მატჩის ბედი.

თამაშის შემდეგ ადგილობრივი პრესა წერდა: თბილისის „დინამო“ მუშაობდა როგორც მანქანა, გამიმეღავნა უმაღლესი ტექნიკა, საინტერესო ტაქტიკური კომბინაციები და აჩვენა თანამედროვე ფეხბურთის უმაღლესი კლასი, მაგრამ ამ დღეს ბედი ინგლისელების მხარეზე იყოო.

„ვესტ ბრონვიჩ ალბიონის“ მწვრთნელია მისი ყოფილი ცენტრალური თავდამსხმელი რონი ალენი, რომელიც ამ გუნდის შემადგენლობაში 1957 წელს ითამაშა თბილისში „დინამოს“ სტადიონზე. როგორც გაზეთებმა, მანაც ისეთივე შეფასება მისცა დინამოელთა თამაშს და აღნიშნა: თამაშის დაწყებიდან ხუთი წუთის შემდეგ არ მჯეროდა, რომ ჩემი გუნდი გაიმარჯვებდა.

13 აგვისტოს შეხვედრა გაიმართა „ბევერენ-ვასსა“ და თბილისის „დინამოს“ შორის მესამე-მეოთხე ადგილებისათვის. მეათე წუთზე ინგლისელებმა გახსნეს. 37-ე წუთზე მეტოქის კარში პენალტი დაინიშნა, მაგრამ კანთელაძემ იგი ვერ გამოიყენა. პირველი ტაიმი დამთავრდა ბელგიელთა გამარჯვებით ანგარიშით 1:0, მატჩის მეორე ნახევარში გუცაევმა, ჩელებაძემ, დარასელიამ და ხიზანაშვილმა თოხჯერ აიძულეს ბელგიელები თამაში ცენტრიდან დაეწყოთ — შეხვედრა მოიგეს დინამოელებმა ანგარიშით 4:1.

14 აგვისტოს გაიმართა ფინალი „ჰერკულესსა“ და „ვესტ ბრონვიჩ ალბიონს“ შორის. დიდი ანგარიშით (5:1) გაიმარჯვეს მასპინძლებმა. მატჩს აფიდანრი მსაჯი სჯიდა და მან ინგლისელთა კარში სამი პენალტი დანიშნა, სწორედ პირველი სამი ბურთი თერმეტმეტრიანი საჯარიმოთა გავიდა. მსაჯი არაობიექტურად სჯიდა. მან მოედნიდან გაიყვანა ინგლისელთა ორი ფეხბურთელი და... სასადარიგო მოთამაშეთა სკამზე მჯდომ მწვრთნელ რონი ალენსაც წითელი ბარათი ამოუღო, რითაც თამაშის ხელმძღვანელობისა და კურების უფლებაც არ მისცა. მწვრთნელი იძულებული გახადეს გასხდეულნი წასულიყო.

აქვე მინდა აღვნიშნო, რომ ტურნირზე საპეციალურად იყო ჩამოსული უეფა-ს თასზე თბილისელთა მომავალი მეტოქის — მიალანის „ინტერნაციონალეს“ ერთ-ერთი მწვრთნელი, რომელმაც „დინამოელთან“ ორივე მატჩის ვიდეოჩანაწერი გადაიღო. ალიკანტეში შვიტაკვეი, რომ 27-28 აგვისტოს ესპანეთის ქალაქ კადისში ტატარუნა საერთაშორისო ტურნირი, რომელშიც ითამაშებენ მილანის „ინტერნაციონალეი“, ესპანეთის ჩემპიონი მადრიდის „ატლეტიკო“, ბრაზილიის „ვასკო და გამა“ და ადგილობრივი ბენეი.

მილანის „ინტერნაციონალეი“ შარშან ქვეყნის ჩემპიონატში მეოთხე ადგილზე გამოვიდა. იტალიის პირველობა წლეულს 11 სექტემბერს იწყება, ხოლო 21 აგვისტოდან სეზონის დაწყებამდე „ინტერნაციონალეი“ იტალიის თასზე ოთხ თამაშს გამართავს.

თბილისის დინამოელებს საბჭოთა კავშირის პირველობაზე და უეფა-ს თასზე მეტად პასუხსაგები მატჩები მოელით. ვიცდებით გუშემატკივრებს იმედი არ გავუცრუოთ.

ფეხბურთი — ფრენბურთი

დღეს სტადიონებზე

დღეს ჩვენი ქვეყნის სტადიონებზე მეორე წრის მეორე ტურით განახლდება „ა“ კლასის უმაღლესი ლიგის გუნდების საკავშირო ჩემპიონატი.

ლიდერთა ჯგუფის წარმომადგენლები თბილისის დინამოელები უმასპინძლებენ ძველ მეტოქეს — მოსკოვის ცსკა-ს. დღევანდელ მოსპორტზეთა თამაში ყოველთვის გამოირჩეოდა დაძაბულობითა და სიმწვავით. ამაზე მეტყველებს ამ გუნდების შეხვედრათა ბალანსი ჩემპიონატების მთელ ისტორიაში. დღევანდელმა ჩვენმა სტუმრებმა 67 თამაშიდან მოიგეს 29, წაიგეს 22, ხოლო ფრედ დამთავრდა 16 მატჩი (მათ შორის წლეულს პირველ წრეშიც — 0:0). ბურთების შეფარდებაც არმიელთა სასარგებლოა — 108:83.

მეორე წრის დაწყებასთან ერთად განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება თითოეულ შეხვედრას, მაგრამ ტურის მატჩებიდან ყურადღებას იპყრობს ლოდერთა თამაში. კიევის „დინამო“ დნეპროპეტროვსკში, „დნეპრს“ ეწვევა, „ტორპედო“ — „ლოკომოტივს“, მოსკოვის „დინამო“ — ალმა-ათაში „კაირატს“, „შახტიორი“ — ლვოვში „კარპატს“. დანარჩენი შეხვედრებია: „ჩერნომორეცი“-„ზარია“, „არარატი“-„კრილია სოვეტოვი“, „ზენიტი“-„ნეფტჩი“.

გუშინ თბილისში

თბილისის ვ. ი. ლენინის სახელობის „დინამოს“ სტადიონზე გუშინ გაიმართა „დინამოსა“ და მოსკოველ არმიელთა სათადარიგო შემადგენლობების შეხვედრა, რომელიც დამთავრდა მასპინძელთა გამარჯვებით, ანგარიშით 2:1. ბურთები გაიტანეს ბაზაზაშვილმა (მე-7 და 70-ე წუთები) და მიხალკევიჩმა (30-ე).

ვ. სავინის მემორიალი

მინსკში დამთავრდა ფრენბურთის გამოჩენილი პოპულარიზატორის ვ. სავინის საერთაშორისო მემორიალი. დასკვნითს დღეს საბჭოთა ნაკრებმა დამაჯერებლად მოუგო იაპონიის გუნდს — 3:0 (15:9, 15:6, 15:9) და დაუძარცხებლად დაიმსახურა პირველი ადგილი.

ტურნირის სენსაცია იყო კუბის ახალგაზრდა გუნდის წარმატება. ბოლო დღეს სძლიეს თვით ოლიმპიურ ჩემპიონს — პოლონეთის ნაკრებს — 3:1 და მეორე ადგილი დაიკავეს. უეჭველია კუბელები ერთ-ერთი ფავორიტები იქნებიან სიფიის უნივერსიადაზე, სადაც მთელი შემადგენლობით მიემგზავრებიან.

— მოკლედ

ფეხბურთი. მოსკოვის „ლოკომოტივმა“ ამხანაგური მატჩი მოუგო სსრ კავშირში სტუმრად მყოფ გვინეის დედაქალაქ კონაკრის კლუბს „აფიას“ — 4:0 (1:0).

მძლეობნსნობა. ნიუ-იორკში გაიმართა ტრადიციული მატჩი აქერიკელ და საბჭოთა მთავალჭიდის ოსტატ გიორგესა და ქალები ძორის, ტუოიიოში ორნაწილეობდნენ ბერეეგი კანადელ სპორტსმენები. გუშდეგო ითვლება გაიმარჯვეს საბჭოთა ქალების და ამერიკის ვიეთა ხაკრებებმა. ათმეიდელთა შორის საუკეთესო იყო ამერიკელი ფრედ დიქსონი — 8392 ქულა. ევროპის რეკორდსმენი, სტავროპოლელი ალექსანდრე გრებენიკ